

Rynek gospodarowania odpadami komunalnymi w Polsce. Perspektywa 2030

Tomasz Styś
Robert Foks

T W O R Z Y M Y I D E E D L A P O L S K I

Instytut Sobieskiego
ul. Nowy Świat 27
00-029 Warszawa
tel./fax: 22 826 67 47

sobieski@sobieski.org.pl

www.sobieski.org.pl

Tomasz Styś
Robert Foks

**Rynek gospodarowania odpadami komunalnymi w Polsce.
Perspektywa 2030**

Współpraca: Ireneusz Ratuszniak, Paweł Zieliński

©Copyright by Instytut Sobieskiego 2014

ISBN 978-83-935407-3-0

Opracowanie redakcyjne, korekta: Julita Wilczek
Projekt: Piotr Perzyna
Okładka: Piotr Perzyna, ALC Marketing & Media Projects
Zdjęcia autorów: Marcin Maziej

Rynek gospodarowania odpadami komunalnymi w Polsce. Perspektywa 2030

Tomasz Styś
Robert Foks

Spis treści

Streszczenie	7
<hr/>	
1. Cel raportu	9
<hr/>	
2. Rynek odpadów komunalnych - rok po „rewolucji śmieciowej”	13
2.1. Organizacja systemu odbioru odpadów komunalnych	13
2.2. Wartość rynku	16
2.3. Wielkość rynku odbioru odpadów komunalnych	18
2.4. Podsumowanie	20
<hr/>	
3. Przetwarzanie odpadów komunalnych	22
3.1. Wytwarzane odpady komunalne	22
3.2. Organizacja systemu przetwarzania odpadów komunalnych	24
3.3. Tradycyjne metody przetwarzania odpadów komunalnych	27
3.4. Wybrane innowacyjne metody przetwarzania odpadów komunalnych	29
3.5. Wielkość rynku przetwarzania odpadów komunalnych	30
3.6. Nakłady inwestycyjne	34
3.7. Podsumowanie	34
<hr/>	
4. Analiza kluczowych aspektów związanych z inwestycjami w gospodarkę odpadami	37
4.1. Instalacje termicznego przekształcania odpadów	37
4.2. Inne wybrane instalacje	37
4.3. Podsumowanie	38
<hr/>	
5. Potencjał rynkowy sektora gospodarowania odpadami komunalnymi	40
5.1. Frakcja organiczna biodegradowalna	40
5.2. Rynkowe wykorzystanie odpadów	40
5.3. Podsumowanie	41

6. Wybrane możliwości finansowania inwestycji	43
6.1. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko	43
6.2. Regionalne Programy Operacyjne	44
6.3. Wysokość wsparcia	44
6.4. Podsumowanie	45
<hr/>	
7. Wyzwania	47
7.1. Perspektywa 2020	47
7.2. Instrumenty realizacji	48
7.3. Perspektywa 2030	49
7.4. Podsumowanie	50
<hr/>	
8. Planowane zmiany	53
8.1. Nowelizacja UO	53
8.2. Nowelizacja UCPG	54
8.3. Podsumowanie	55
<hr/>	
9. Wnioski i rekomendacje	57
9.1. Wnioski	57
9.2. Rekomendacje	60
<hr/>	
ZAŁĄCZNIK 1.	62
<hr/>	
O autorach	70

Streszczenie

Rynek gospodarowania odpadami komunalnymi w Polsce stoi w obliczu kolejnych zmian organizacyjnych. Po przeprowadzeniu analizy:

- kluczowych wskaźników ekonomicznych;
- projektowanych regulacji prawnych;

stwierdzić należy, że **proponowane zmiany mogą negatywnie wpływać na budowę zrównoważonego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi oraz jego efektywne funkcjonowanie.**

W szczególności, po wprowadzeniu w życie projektowanych obecnie regulacji prawnych, należy spodziewać się **zasadniczej zmiany warunków rynkowych, której skutkiem może być ograniczenie swobody działalności gospodarczej, zaburzenie konkurencji rynkowej i możliwości rozwoju technologii.**

Proponowane nowelizacje wspomnianych ustaw będą także skutkować m.in.:

- **dalszym wzrostem opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi**, ponoszonych przez właścicieli nieruchomości (pierwotnych wytwórców odpadów, finansujących funkcjonowanie systemu). W 2013 r. ceny odbioru odpadów komunalnych wzrosły o prawie 30% w stosunku do roku poprzedniego. Przewidywana jest kontynuacja tego trendu;
- **petryfikacją sposobów zagospodarowania odpadów komunalnych** (ograniczeniem rozwoju rynku w sensie technologicznym) i **faworyzowaniem** najmniej efektywnych technologii przetwarzania;
- **powstaniem „konfliktu regulacyjnego” pomiędzy zasadami funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi w Polsce a projektowanymi przez Unię Europejską zmianami prawnymi w tym zakresie.** W efekcie uniemożliwi to osiągnięcie wyznaczonych poziomów odzysku, recyklingu i składowania odpadów komunalnych.

Zmiany w organizacji systemu odbioru i przetwarzania odpadów komunalnych, w świetle projektowanych zmian regulacji prawnych prezentuje infografika 1.

INFOGRAFIKA 1 **Uproszczony schemat organizacji systemu odbioru i przetwarzania odpadów komunalnych w Polsce po zmianach w Ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz w Ustawie z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach**

ŹRÓDŁO: opracowanie własne

1. Cel raportu

Celem raportu jest identyfikacja kluczowych aspektów związanych z funkcjonowaniem rynku gospodarowania odpadami komunalnymi w Polsce oraz wyzwań stojących przed właściwymi organami władz publicznych, odpowiedzialnymi za projektowanie i implementację regulacji wpływających na funkcjonowanie analizowanego sektora rynku i działających na nim podmiotów.

Podkreślić należy, że raport dotyczy rynku gospodarowania odpadami komunalnymi, w związku z tym analizie poddano:

- warunki funkcjonowania podmiotów zajmujących się odbiorem / zagospodarowaniem / przetwarzaniem / przekształcaniem odpadów;
- skutki regulacji dla funkcjonowania analizowanego sektora.

Celem niniejszego raportu jest w szczególności:

- **wskaźnikowa diagnoza stanu rynku odpadów komunalnych w kontekście zmian organizacji systemu, które miały miejsce w 2013 r., w tym:**
 - prezentacja organizacji systemu gospodarowania odpadami komunalnymi wraz ze wskazaniem jego wybranych uczestników;
 - informacja dotycząca wartości rynku odbioru lub/i zagospodarowania odpadów komunalnych wraz z prezentacją trendu w analizowanym okresie;
 - wskaźnikowa analiza wielkości rynku gospodarowania odpadami komunalnymi wraz z prezentacją trendu w analizowanym okresie;
- **wskaźnikowa analiza dotycząca rynku przetwarzania odpadów komunalnych, w tym:**
 - identyfikacja ilości wytworzonych odpadów komunalnych w analizowanym okresie;

- prezentacja sposobu organizacji systemu przetwarzania odpadów komunalnych wraz z informacją dotyczącą wybranych metod przetwarzania;
- wskaźnikowa analiza wielkości rynku przetwarzania odpadów komunalnych;
- **przedstawienie potencjału rynku gospodarowania odpadami;**
- **analiza wybranych aspektów związanych z inwestycjami w gospodarkę odpadami;**
- **identyfikacja możliwości i wysokości wsparcia analizowanego sektora rynku ze środków Unii Europejskiej w latach 2014 – 2020, w tym:**
 - kierunków i wysokości wsparcia w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (dalej: POIiŚ);
 - kierunków i wysokości wsparcia w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych dla poszczególnych województw (dalej: RPO);
- **prezentacja obowiązków wybranych instytucji publicznych, związanych z członkostwem Polski w Unii Europejskiej, w tym:**
 - opartych na obowiązującym prawie Unii Europejskiej (dalej: UE) w okresie do 2020 r.:
 - dyrektywa 94/62/WE (10.12.1994 r.) w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych;
 - dyrektywa 2004/12/WE (11.02.2004 r.) zmieniająca dyrektywę 94/62/WE w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych;
 - dyrektywa 2005/20/WE (09.03.2005 r.) zmieniająca dyrektywę 94/62/WE w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych;
 - dyrektywa 199/31/WE (26.04.1999 r.) w sprawie składowania odpadów;
 - dyrektywa 2000/76/WE (04.12.2000 r.) w sprawie spalania odpadów;
 - dyrektywa 2008/98/WE (19.11.2008 r.) w sprawie odpadów oraz uchylająca niektóre inne dyrektywy;
 - wynikających z przygotowywanego prawa UE, w okresie do 2030 r.:
- komunikat Komisji Europejskiej do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Ku go-

spodarce o obiegu zamkniętym: program ‘zero odpadów’ dla Europy” z dnia 02.07.2014 r.;

- wniosek „Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniająca dyrektywy 2008/98/WE w sprawie odpadów, 94/62/WE w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych, 1999/31/WE w sprawie składowania odpadów, 2000/53/WE w sprawie pojazdów wycofanych z eksploatacji, 2006/66/WE w sprawie baterii i akumulatorów oraz zużytych baterii i akumulatorów i 2012/19/UE w sprawie zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego” z dnia 02.07.2014 r.;
- **omówienie planowanych zmian regulacji rynku odpadów komunalnych, wraz z identyfikacją potencjalnych konsekwencji dla funkcjonujących na nim podmiotów, prowadzących działalność związaną z gospodarowaniem odpadami komunalnymi.**

Gdy w raporcie mowa jest o:

- UCPG – oznacza to Ustawę z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach²;
- UO – oznacza to Ustawę z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach³;
- nowelizacji UO – oznacza to Uchwałę Senatu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie wniesienia do Sejmu ustawy o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw;
- nowelizacji UCPG – oznacza to projekt Ustawy z dnia 10 października 2014 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (tekst ustawy przekazany do Senatu zgodnie z art. 52 regulaminu Sejmu).

W procesie formułowania niniejszego raportu, korzystano z informacji i danych publicznie dostępnych.

Dla wybranych wskaźników analizy, za czas badania trendu przyjęto okres programowania Unii Europejskiej 2007 – 2013.

1. W 2013 r. przetargi rozpisywane przez gminy dotyczyły odbioru lub odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych. W związku z tym, w raporcie używa się konsekwentnie sformułowania „odbiór lub / i zagospodarowanie odpadów komunalnych” lub „gospodarowanie odpadami komunalnymi”.
2. Dz. U. z 2012, poz. 391 z późn. zm.
3. Dz. U. z 2013, poz. 21 z późn. zm.

2. Rynek odpadów komunalnych - rok po „rewolucji śmieciowej”

Rynek gospodarowania odpadami komunalnymi w Polsce rozwija się wskutek interwencji państwa, a nie dzięki naturalnym, gospodarczym mechanizmom. W 2013 r. mieliśmy do czynienia ze wzrostem cen odbioru odpadów komunalnych o prawie 30%, przy jednoczesnym spadku ilości wytworzonych odpadów o prawie 16% w stosunku do roku poprzedniego.

2.1. Organizacja systemu odbioru odpadów komunalnych

Ustawodawca uczynił samorząd gminy odpowiedzialnym nie tylko za organizację odbioru odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, ale również za większość aspektów gospodarowania odpadami⁴, w tym za procesy organizacyjne i inwestycyjne. Ustawodawca zaprojektował równocześnie szereg regulacji nadających kompetencje innym organom władzy publicznej, mających istotny wpływ na planowanie i realizację zapisów UCPG, w szczególności na:

- wysokość opłaty ponoszonej przez właścicieli nieruchomości za gospodarowanie odpadami komunalnymi;
- przyjęte przez gminy procedury, związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi;
- sposoby praktycznej realizacji regulacji przez przedsiębiorców.

Z punktu widzenia podmiotów prowadzących działalność obejmującą gospodarowanie odpadami komunalnymi, do najważniejszych zadań wybranych organów władz publicznych zaliczyć należy:

W przypadku samorządu gminy:

- opracowanie i przyjęcie regulaminów utrzymania czystości i porządku, czyli określenie, m.in. warunków i przedmiotu zlecenia dla podmiotów prowadzących działalność obejmującą gospodarowanie odpadami komunalnymi;
- określenie wysokości stawek za gospodarowanie odpadami komunalnymi;

- zapewnienie budowy, utrzymania i eksploatacji własnych lub wspólnych z innymi gminami lub podmiotami gospodarczymi instalacji i urządzeń do odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, albo zapewnienie warunków do budowy, utrzymania i eksploatacji instalacji i urządzeń do odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych przez podmioty gospodarcze;
- przygotowanie i przeprowadzenie postępowań przetargowych na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych, czyli regulację lokalnego rynku gospodarowania odpadami komunalnymi;

W przypadku samorządu województwa:

- opracowanie Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami (dalej: WPGO), zawierającego m.in. podział na regiony gospodarki odpadami komunalnymi, wraz ze wskazaniem gmin wchodzących w skład regionu;
- wskazanie regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych (dalej: RIPOK) i instalacji zastępczych (dalej: IZ) w poszczególnych regionach gospodarki odpadami komunalnymi.

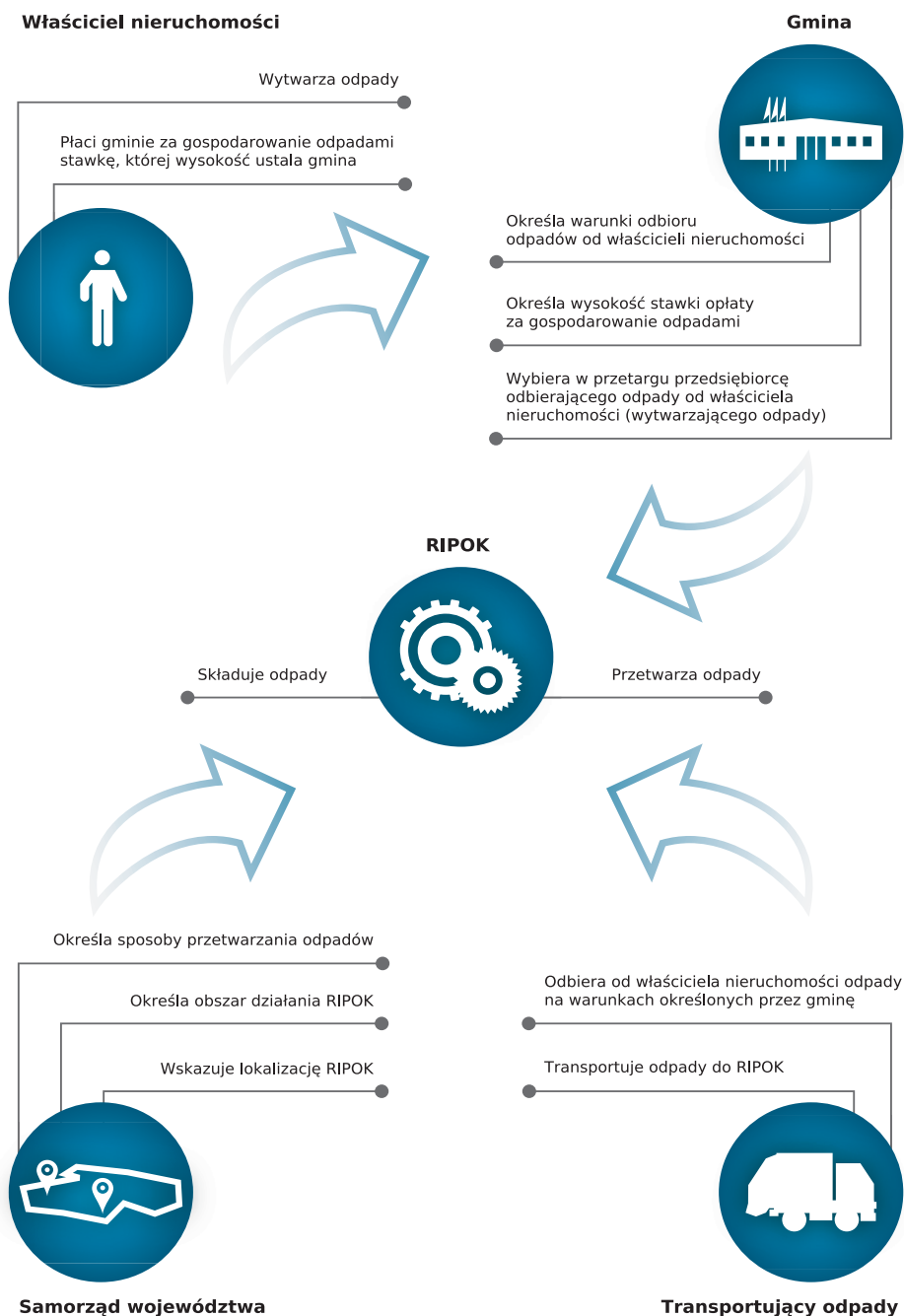
Podkreślić także należy istnienie ustawowego zakazu przetwarzania części odpadów komunalnych poza obszarem regionu gospodarki odpadami, na którym zostały wytworzone. Dotyczy to:

- zmieszanych odpadów komunalnych;
- pozostałości z sortowania odpadów komunalnych oraz pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych, o ile są przeznaczone do składowania;
- odpadów zielonych⁵.

Gminne i wojewódzkie władze samorządowe, za pośrednictwem opisanych wyżej regulacji, w znaczącym stopniu wpływają na sposób gospodarowania odpadami komunalnymi. W szczególności dotyczy to opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Istotną częścią składową opłaty są bowiem koszty transportu odpadów z gminy do RIPOK i wysokość opłaty za odbiór odpadów, która jest ustalana przez RIPOK. Ustanowiona w WPGO wielkość regionów gospodarki odpadami komunalnymi ma wpływ na odległość od miejsca powstawania odpadów do miejsca ich przetwarzania, zaś liczba ulokowanych w nich RIPOK - na konkurencję cenową pomiędzy instalacjami⁶.

Schematyczny sposób organizacji systemu odbioru odpadów komunalnych przedstawia infografika 2.

INFOGRAFIKA 2. **Uproszczony schemat organizacji systemu gospodarowania odpadami komunalnymi w Polsce**

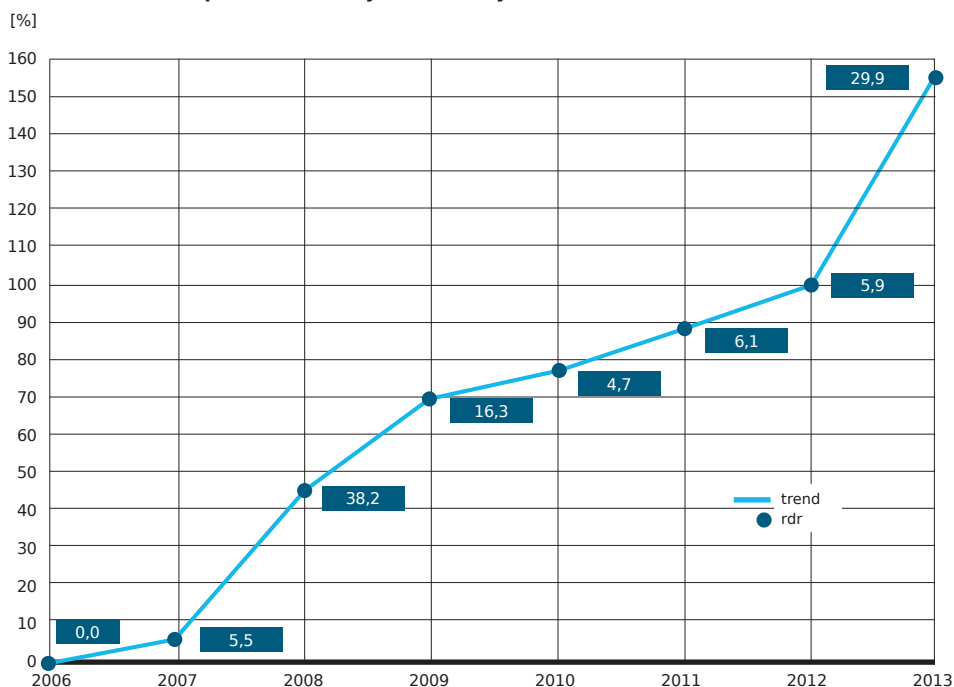
ŹRÓDŁO: opracowanie własne

2.2. Wartość rynku

Art. 22 UO stanowi, że „koszty gospodarowania odpadami są ponoszone przez pierwotnego wytwórcę odpadów lub przez obecnego lub poprzedniego posiadacza odpadów (...)”. W przypadku rynku odpadów komunalnych oznacza to, że koszty jego funkcjonowania ponoszone są przez właścicieli nieruchomości poprzez opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi (patrz wyżej).

Dokonana w 2013 r. zmiana dotycząca gospodarowania odpadami komunalnymi polegała na zwiększeniu zakresu zadań gmin w obszarze organizowania oraz nadzorowania gospodarowania odpadami na terenie gminy, z naciskiem na zapewnienie selektywnej zbiórki i przetwarzania. Nowy system wprowadzony poprzez UCPG zobligował gminy do wyłonienia w drodze przetargu przedsiębiorcy odpowiedzialnego za odbiór odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i/lub ich zagospodarowanie. Przed 2013 r. odbiór odpadów odbywał się na zasadach wolnorynkowych, w których właściciel nieruchomości zawierał w sposób dobrowolny umowę na świadczenie tej usługi przez samodzielnie wybrany podmiot, zajmujący się działalnością związaną z odbiorem odpadów komunalnych.

WYKRES 1. Zmiana poziomu cen wywozu nieczystości (śmieci)

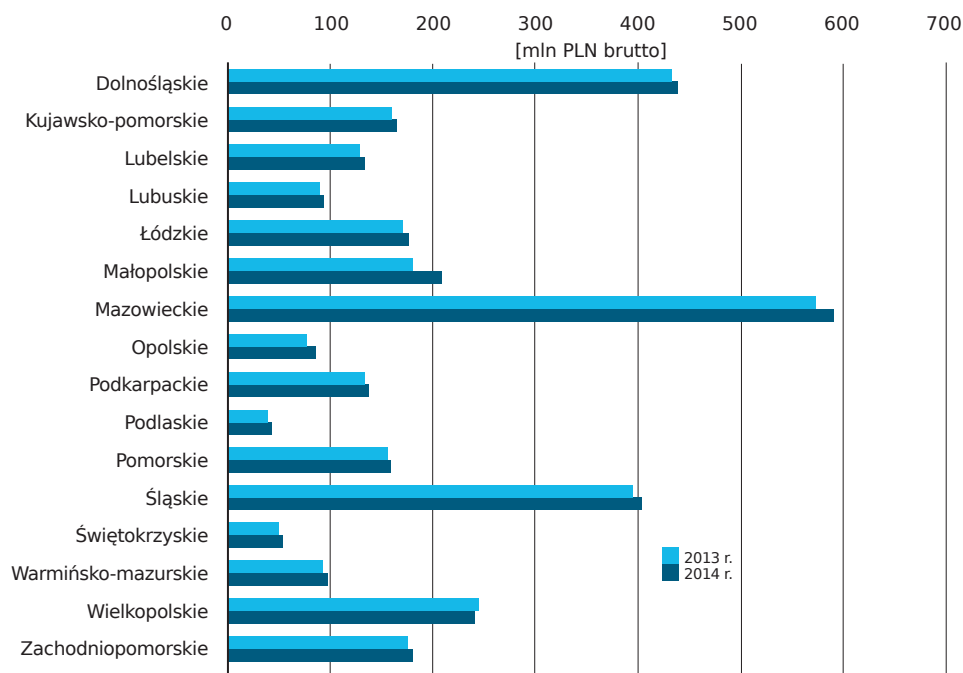
ŹRÓDŁO: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wykres 1 przedstawia wzrost cen wywozu nieczystości (śmieci) w latach 2007 – 2013⁷. Zauważyć należy, że w roku wprowadzenia nowego systemu organizacji gospodarowania odpadami komunalnymi ceny te wzrosły o prawie 30% w stosunku do roku poprzedniego (dalej: rdr)⁸.

W 2013 r. w wyniku przeprowadzonych przez gminy postępowań przetargowych na odbiór lub/i zagospodarowanie odpadów komunalnych, wartość zawartych umów z podmiotami gospodarczymi, zajmującymi się odbiorem lub/i zagospodarowaniem odpadów komunalnych, kształtowała się na poziomie ok. 3,3 mld zł. W 2014 r., po przeprowadzeniu przez gminy kolejnych przetargów (część z nich rozpisana była tylko na rok), wartość analizowanych umów wzrosła o 2%⁹.

Wykres 2 przedstawia zmianę wartości zawartych przez gminy w 2013 r. umów na odbiór lub/i zagospodarowanie odpadów komunalnych z podmiotami prowadzącymi tego typu działalność gospodarczą w stosunku do 2014 r.

WYKRES 2. **Zmiana wartości umów na odbiór odpadów komunalnych (rdr).**

ŹRÓDŁO: HSM Polska Sp. z o.o.

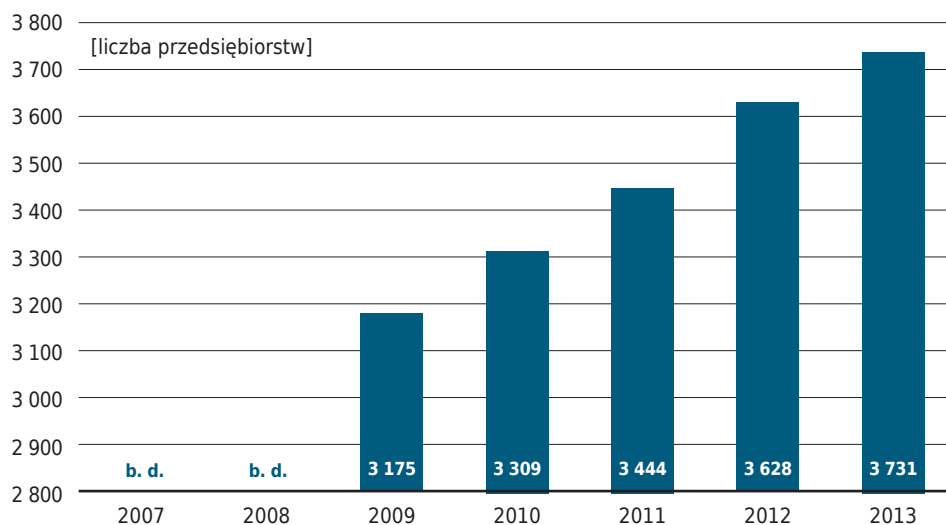
W wyroku z dnia 28.11.2013 r.¹⁰ Trybunał Konstytucyjny uznał za niezgodny z Konstytucją RP zapis art. 6k, ust. 1 i 2 UCPG, bowiem nie przewidywał on maksymalnej wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, ponoszonej przez właścicieli nieruchomości.

Oznacza to, że w przyszłości przychody sektora gospodarki odpadami komunalnymi regulowane będą w sposób ustawowy.

2.3. Wielkość rynku odbioru odpadów komunalnych

Na koniec 2013 r. w systemie REGON zarejestrowanych było ponad 3,7 tys. podmiotów zajmujących się zbieraniem odpadów innych niż niebezpieczne. Wzrost ich ilości w analizowanym okresie przedstawia wykres 3.

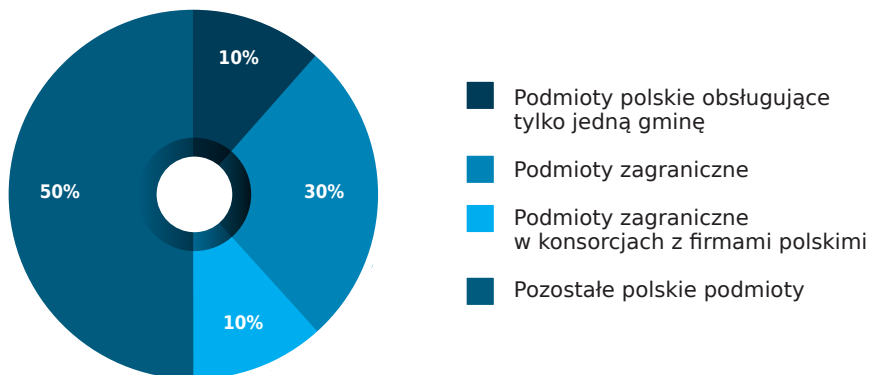
WYKRES 3. **Zmiana liczby przedsiębiorstw zajmujących się zbieraniem odpadów innych niż niebezpieczne**

ŹRÓDŁO: Opracowanie własne na podstawie danych Rynkometr.pl

W wyniku postępowań przetargowych na odbiór lub/i zagospodarowanie odpadów komunalnych, przeprowadzonych przez gminy w 2013 r., zlecenie wykonywania tej usługi otrzymało 673 podmiotów, w tym 22 podmioty – z wolnej ręki¹¹. Wykres 4 przedstawia procentowy udział w rynku gospodarowania odpadami komunalnymi (w zaokrągleniu) w relacji podmioty polskie – podmioty zagraniczne.

WYKRES 4. **Uproszczona struktura rynku gospodarowania odpadami komunalnymi.**

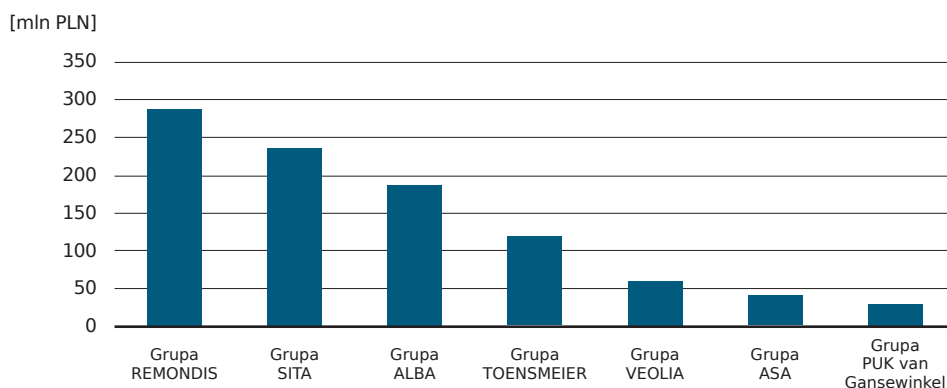
ŹRÓDŁO: Opracowanie własne na podstawie danych HSM Polska Sp. z o.o.

Wśród podmiotów zagranicznych, realizujących bezpośrednio lub w konsorcjach z podmiotami polskimi usługę odbioru (zagospodarowania) odpadów komunalnych, wymienić należy:

- grupę Remondis (ok. 9% rynku);
- grupę Sita (ok. 7% rynku);
- grupę Alba (ok. 6% rynku)¹².

Wykres 5 przedstawia wartości zawartych w 2013 r. umów na realizację usługi odbioru lub/i zagospodarowania odpadów komunalnych przez największe podmioty rynku gospodarowania odpadami komunalnymi.

WYKRES 5. **Największe podmioty rynku gospodarowania odpadami komunalnymi.**

ŹRÓDŁO: HSM Polska Sp. z o.o.

2.4. Podsumowanie

Po przeprowadzeniu wskaźnikowej analizy rynku gospodarowania odpadami komunalnymi w kontekście zmian organizacji systemu, które miały miejsce w 2013 r., stwierdzić należy, co następuje:

- w analizowanym okresie 2006–2013 ceny wywozu nieczystości (śmieci) wzrosły o ponad 100%, zaś w roku 2013, w którym zostały wprowadzone zmiany w funkcjonowaniu systemu gospodarowania odpadami komunalnymi – o prawie 30% w stosunku do roku poprzedniego;
- na koniec 2013 r. w systemie REGON zarejestrowanych było ponad 3,7 tys. podmiotów zajmujących się zbieraniem odpadów innych niż niebezpieczne;
- w okresie 2009 – 2013 ilość podmiotów zajmujących się zbieraniem odpadów innych niż niebezpieczne wzrosła o ponad 17% (co powinno przyczynić się do zwiększenia poziomu konkurencji na rynku odbioru odpadów komunalnych, zaś w konsekwencji – do obniżki cen), natomiast w tym samym czasie ceny wywozu nieczystości wzrosły o prawie 53%. Oznacza to, że funkcjonujący system gospodarowania odpadami nie oddaje podstawowej rynkowej relacji, tj. konkurencja – cena;
- dokonana w 2013 r. zmiana w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi polegała na zwiększeniu zakresu zadań gmin w obszarze organizowania oraz nadzorowania gospodarowania odpadami na terenie gminy, zwłaszcza zaś w zakresie zapewnienia selektywnej zbiórki i przetwarzania. Po przeprowadzeniu w 2013 r. przez gminy postępowań przetargowych na odbiór lub/i zagospodarowanie odpadów komunalnych, wartość zawartych w ich konsekwencji umów z podmiotami gospodarczymi kształtowała się na poziomie ok. 3,3 mld zł;
- wydaje się, że relacja: (1) ilość podmiotów zajmujących się zbieraniem odpadów innych niż niebezpieczne (wg rejestru REGON - 3731 w 2013 r.) – (2) ilość gmin w Polsce (2479) – (3) zakres zadań gmin w obszarze organizowania oraz nadzorowania gospodarowania odpadami na terenie gminy - (4) wzrost cen wywozu nieczystości w latach 2012-2013 (o 29,9%), uprawnia do stwierdzenia, że ceny usługi odbioru odpadów komunalnych, pomimo przetargowego trybu wyłaniania podmiotów do obsługi gminy w zakresie zbierania odpadów komunalnych, kształtowane mogły być w inny niż wolnorynkowy sposób¹³;
- w wyniku postępowań przetargowych na odbiór lub/i zagospodarowanie odpadów komunalnych, przeprowadzonych przez gminy w 2013 r., wykonywanie tej usługi zlecono ponad 600 podmiotom, w tym 22 podmiotom – z wolnej ręki. Ok. 40% rynku gospodarowania odpadami komunalnymi posiadają podmioty zagraniczne, samodzielnie lub w konsorcjach z podmiotami polskimi.

4. Zapewnienie warunków dla osiągnięcia odpowiednich poziomów odzysku i recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami, ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania, itp.
5. Art. 20, ust. 7 UO.
6. Za (i więcej na ten temat): T. Styś, B. Witwicki, „Nowy system gospodarowania odpadami komunalnymi w Polsce. Wybrane aspekty”, Analiza Instytutu Sobieskiego nr 54, czerwiec 2013 r.
7. Mechanizm związany z ponoszoną przez właściciela nieruchomości opłatą za gospodarowanie odpadami komunalnymi został wprowadzony przez UCPG w 2013 r. Dla analizy trendu przyjęto kategorię wzrostu cen wywozu nieczystości (śmieci) zgodnie z terminologią i metodologią GUS.
8. Za: Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu 2013 r., Główny Urząd Statystyczny, Informacje bieżące, Warszawa, 2014. 01.15.
9. Za: „Rynek gospodarki odpadami po wprowadzeniu rewolucji śmieciowej”, raport firmy HSM Polska Sp. z o.o., stan na wrzesień 2014.
10. Dziennik Ustaw, poz. 1593, sygn. akt K 17/12.
11. Tamże.
12. Tamże. Zastrzec należy, że do „grup” zaliczono wszystkie podmioty powiązane kapitałowo z grupą.
13. Patrz na przykład: <http://czestochowa.naszemiasto.pl/arttykul/czestochowa-zmowa-przetargowa-uokik-ukarze-firmy-zajmujace,1936659,art,t,id,tm.html>

3. Przetwarzanie odpadów komunalnych

Rynek przetwarzania odpadów komunalnych w Polsce stoi przed koniecznością otwarcia na nowe technologie w zakresie odzysku i recyklingu surowców. Doświadczenia lat poprzednich wskazują, że administracyjne ograniczenia w tym zakresie stanowią mogą przeszkodę na drodze do wzrostu innowacyjności gospodarki i realizacji zobowiązań wynikających z członkostwa Polski w Unii Europejskiej.

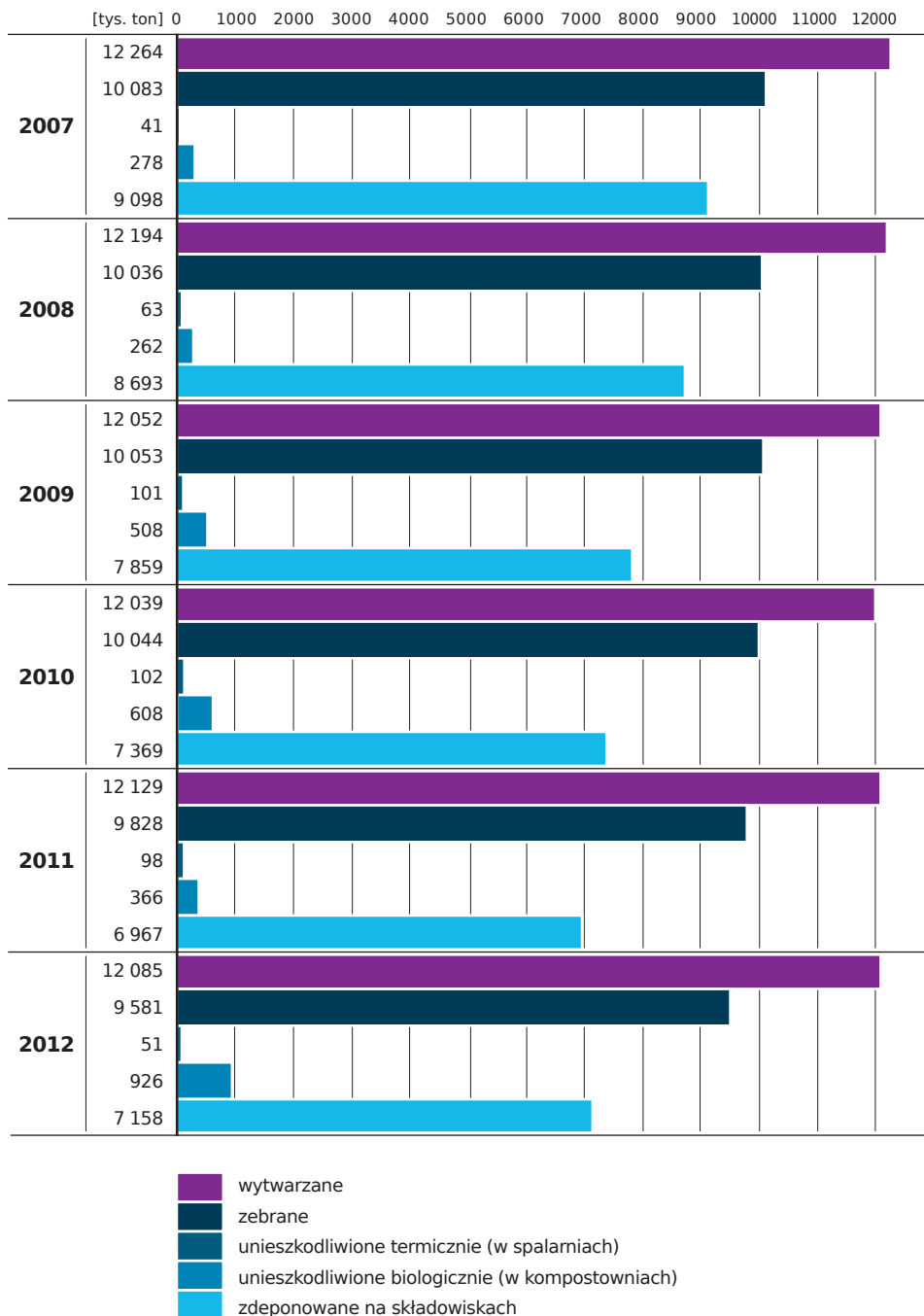
3.1. Wytwarzane odpady komunalne

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylająca niektóre dyrektywy (dalej: dyrektywa ramowa) jest podstawowym aktem prawnym w Unii Europejskiej (dalej: UE) w zakresie „polityki odpadowej”. Koncentruje się ona na zapobieganiu negatywnemu wpływowi powstawania odpadów i gospodarowania nimi oraz na ochronie zasobów naturalnych. Przynosi ona również nowe podejście do zarządzania odpadami, a także zmienia sposób myślenia o odpadach, uznając je za cenne źródło surowców. Dyrektywa kładzie nacisk na zdefiniowanie kluczowych pojęć, takich jak: odzysk, unieszkodliwianie, recykling. Państwa członkowskie UE są zobowiązane do podejmowania działań umożliwiających promowanie odzysku i recyklingu oraz zapewnienie tzw. selektywnej zbiórki odpadów „u źródła”. Jednak w zakresie kosztów zagospodarowania odpadów stosuje zasadę „zanieczyszczający płaci”, co pozwala na obciążenie wytwórcy lub poprzednich posiadaczy odpadów kosztami ich zagospodarowania. Co najistotniejsze, dyrektywa wprowadza hierarchię postępowania z odpadami, której implementacja do polskiego prawodawstwa dokonana została za pośrednictwem m.in. UO.

Art. 17 UO wprowadził następującą hierarchię postępowania z odpadami (od najważniejszej):

- zapobieganie powstawaniu odpadów;
- przygotowanie do ponownego użycia;
- recykling;
- inne procesy odzysku;
- unieszkodliwianie.

WYKRES 6. Ilość wytwarzanych odpadów komunalnych w Polsce.

ŹRÓDŁO: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wykres 6 przedstawia stosunek ilości wytworzonych w analizowanym okresie odpadów komunalnych do tych zebranych w sposób zorganizowany i zdeponowanych na składowiskach. Wskazuje on, że w analizowanym okresie ilość wytwarzanych odpadów komunalnych ustabilizowała się na poziomie ok. 12 mln ton rocznie, zaś zdeponowanych na składowiskach – na poziomie ok. 7 mln ton rocznie.

W 2013 r. ilość wytworzonych odpadów komunalnych wyniosła 10,2 mln ton, co oznacza spadek o ok. 16% (rdr)¹⁴.

W tym kontekście należy pamiętać, że jednym z celów wprowadzonych w 2013 r. nowych rozwiązań organizacyjnych było „uszczelnienie” systemu gospodarowania odpadami komunalnymi¹⁵, czego skutkiem miał być wzrost ilości odpadów komunalnych w systemie.

3.2. Organizacja systemu przetwarzania odpadów komunalnych

Ustawodawca uczynił samorząd województwa odpowiedzialnym za organizację systemu przetwarzania odpadów komunalnych na swoim terenie.

Jednakże, powierzając samorządowi województwa odpowiedzialność za procesy organizacyjne i regulacyjne związane z przetwarzaniem odpadów komunalnych, ustawodawca zaprojektował szereg regulacji nadających kompetencje innym organom władzy publicznej, mających istotny wpływ na planowanie i realizację zapisów UCPG, w szczególności na procesy inwestycyjne związane z przetwarzaniem odpadów komunalnych.

Z punktu widzenia podmiotów prowadzących działalność obejmującą gospodarowanie odpadami komunalnymi, do najważniejszych zadań wybranych organów władz publicznych zaliczyć należy:

W przypadku samorządu gminy:

- organizację zbiórki odpadów komunalnych do przetworzenia;
- zapewnienie budowy, utrzymania i eksploatacji RIPOK.

Należy podkreślić, że budowa, utrzymanie i eksploatacja RIPOK zgodnie z UCPG jest zadaniem własnym gminy. Jego realizacja może odbywać się na trzy sposoby:

- poprzez przeprowadzenie przetargu na wybór podmiotu, który będzie budował, utrzymywał lub eksploatował RIPOK;
- poprzez wybór podmiotu na zasadzie partnerstwa publiczno – prywatnego¹⁶;
- poprzez wybór podmiotu na zasadzie koncesji¹⁷.

W przypadku, gdy w żadnym z wyżej wymienionych trybów nie dojdzie do skutecznego wyłonienia podmiotu odpowiedzialnego za działania związane z RIPOK, gmina może zadanie zrealizować samodzielnie.

W przypadku samorządu województwa:

- opracowanie WPGO (i aktualizowanie WPGO nie rzadziej niż co 6 lat¹⁸), zawierającego, m.in. podział na regiony gospodarki odpadami komunalnymi, czyli obszary prowadzenia działalności gospodarczej;
- sporządzanie sprawozdań z realizacji WPGO obejmujących okres 3 lat kalendarzowych, według stanu na dzień 31 grudnia roku kończącego ten okres¹⁹;
- weryfikacja rocznych sprawozdań o produktach, opakowaniach i o gospodarowaniu odpadami z nich powstającymi²⁰;
- w przypadku podmiotów zajmujących się przetwarzaniem odpadów komunalnych – decydowanie o ich statusie (RIPOK lub IZ).

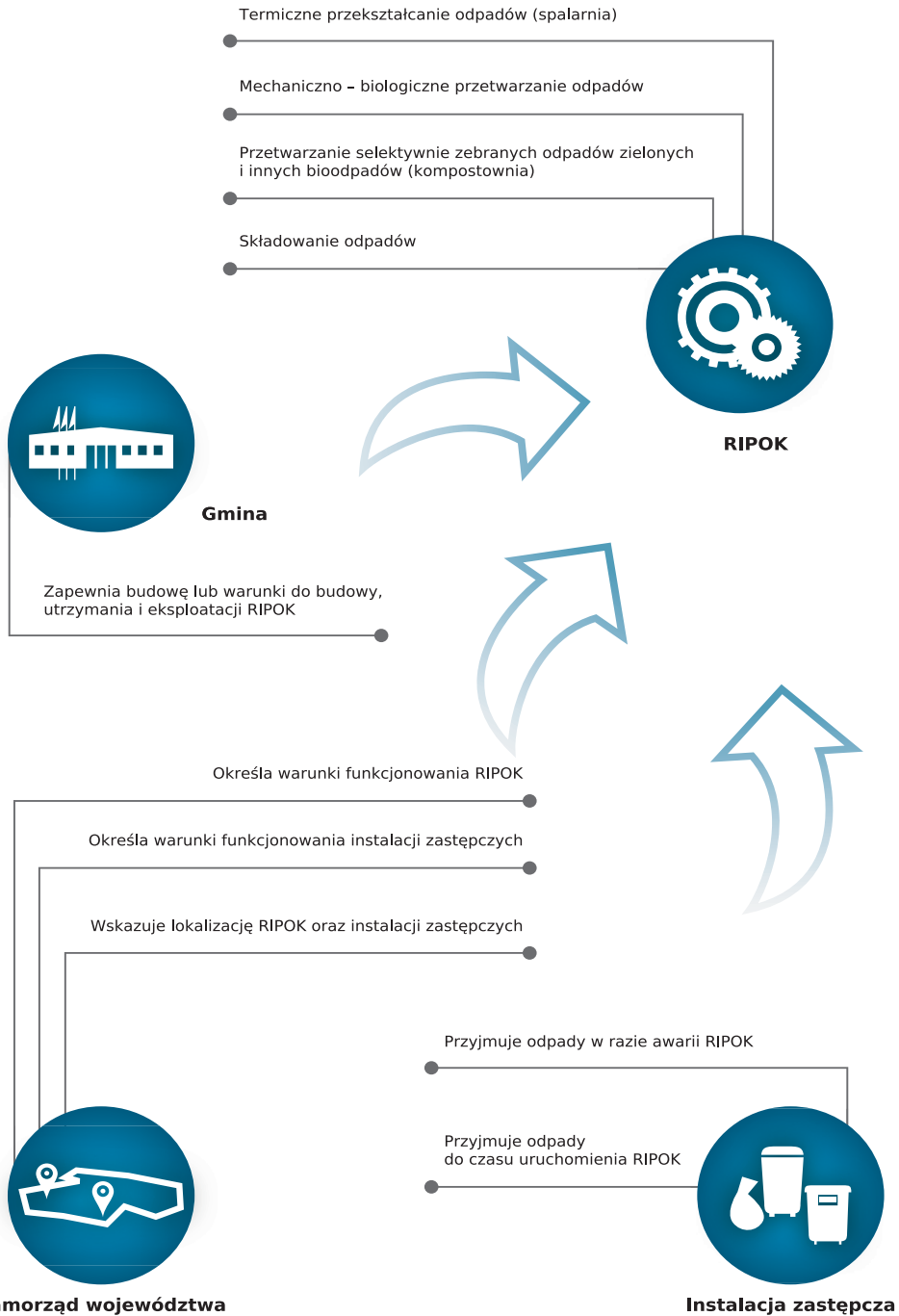
Schematyczny sposób organizacji systemu przetwarzania odpadów komunalnych przedstawia infografika 3.

Dyrektywa ramowa podkreśla konieczność tworzenia instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów przy zastosowaniu najlepszych dostępnych technologii (BAT²¹), co oznacza odpowiednie wykorzystanie zróżnicowanych i uzupełniających się dostępnych rozwiązań technologicznych i procesów przetwarzania odpadów.

Oznacza to, że podstawą systemu gospodarki odpadami mogą być różne technologie i procesy technologiczne pozwalające na zagospodarowanie zebranych odpadów komunalnych, recykling, termiczne przekształcanie bądź odzysk energii.

Za dopuszczalne uznaje się inne formy odzysku odpadów – wymagające obróbki wstępnej (rozseparowania poszczególnych frakcji), co pozwala następnie na unieszkodliwienie odpadów poprzez ich przetworzenie.

INFOGRAFIKA 3. **Uproszczone schemat organizacji systemu przetwarzania odpadów komunalnych w Polsce**

ŹRÓDŁO: opracowanie własne.

3.3. Tradycyjne metody przetwarzania odpadów komunalnych

Art. 29 UO stanowi, że „odpady są przetwarzane w instalacjach i urządzeniach”, co w przypadku RIPOK oznacza:

- mechaniczno-biologiczne przetwarzanie zmieszanych odpadów komunalnych (dalej: MBP) i wydzielanie ze zmieszanych odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku;
- przetwarzanie selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów oraz wytwarzanie z nich produktu o właściwościach nawozowych lub środków wspomagających uprawę roślin (dalej: kompostowanie);
- składowanie odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych – na składowiskach o pojemności pozwalającej na przyjmowanie odpadów przez okres nie krótszy niż 15 lat i w ilości nie mniejszej niż ilość odpadów powstająca w instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych (dalej: składowanie);
- termiczne przekształcanie odpadów (dalej: spalanie)²².

Przetwarzanie mechaniczno – biologiczne

MBP składa się z procesów mechanicznego przetwarzania odpadów i biologicznego przetwarzania odpadów, połączonych w jeden zintegrowany proces technologiczny przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych w celu ich przygotowania do procesów odzysku, w tym recyklingu, odzysku energii, termicznego przekształcania lub składowania²³. W skład procesów mechanicznych wchodzi m.in. rozdrabnianie, przesiewanie, sortowanie, separacja metali żelaznych i nieżelaznych. Po przeprowadzeniu tych procesów pozostaje frakcja organiczna, którą poddaje się biologicznej stabilizacji tlenowej lub beztlenowej.

Zasadniczą regulacją w zakresie mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów w Polsce jest wydany przez Departament Gospodarki Odpadami Ministerstwa Środowiska dokument pt. „Wytyczne dotyczące wymagań dla procesów kompostowania, fermentacji i mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów”²⁴.

Przetwarzanie selektywnie zebranych odpadów zielonych i bioodpadów

Kompostowanie polega na przetworzeniu odpadów za pomocą naturalnych reakcji rozkładu substancji organicznych przez mikroorganizmy. Przetwarzanie odbywa się

w kontrolowanych warunkach, w obecności tlenu oraz w odpowiedniej temperaturze i wilgotności oraz przy udziale mikroorganizmów. Celem kompostowania jest uzyskanie nawozu organicznego, przy znacznym zmniejszeniu objętości składowanych odpadów (nawet o połowę) i neutralnym wpływie uzyskanego „produktu” na środowisko, zarówno pod względem chemicznym, jak i biologicznym.

W Polsce gospodarka odpadami biodegradowalnymi nie jest prowadzona w oparciu o ogólnokrajowy system, nie ma też jednorodnych przepisów lokalnych, mówiących o sposobie selektywnego zbierania tego rodzaju odpadów.

Co prawda UCPG nakazuje gminom prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów wytwarzanych w gospodarstwach domowych, jednakże do dnia dzisiejszego nie zostało to wdrożone w skali całego kraju. Lokalnie działają małe kompostownie odpadów zielonych, które wytwarzają kompost nie nadający się do dalszego wykorzystania, przeznaczony do składowania.

Składowanie odpadów powstających w procesie mechaniczno – biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych

Składowanie jest metodą unieszkodliwiania, stosowaną do odpadów, których z przyczyn technologicznych lub ekonomicznych nie udało się poddać procesowi odzysku lub unieszkodliwić innymi metodami²⁵.

Odpady na składowiskach powinny być składowane w sposób selektywny, według rodzajów określonych w instrukcji prowadzenia składowiska.

Zgodnie z art. 55 ust. 1 UO nie wolno składować m. in. odpadów występujących w postaci ciekłej, w tym odpadów zawierających wodę w ilości powyżej 95% masy całkowitej, z wyłączeniem szlamów, odpadów o właściwościach wybuchowych, żrących, utleniających, wysoce łatwopalnych lub łatwopalnych, odpadów zakaźnych medycznych i zakaźnych weterynaryjnych, powstających w wyniku prac naukowo-badawczych, rozwojowych lub w wyniku działalności dydaktycznej, a także zużytych opon (z wyłączeniem opon rowerowych).

Termiczne przekształcanie odpadów

Polega na utlenianiu odpadów (w tym spalaniu i zgazowywaniu) lub rozkładzie odpadów (w tym rozkładzie pirolitycznym). Procesy te mogą być prowadzone w spalar-

niach odpadów niebezpiecznych i spalarniach odpadów komunalnych, a w przypadku odpadów innych niż niebezpieczne, w instalacjach innych niż spalarnie odpadów lub w urządzeniach na zasadach określonych w przepisach szczegółowych²⁶.

3.4. Wybrane innowacyjne metody przetwarzania odpadów komunalnych

W związku z przyjętą przez dyrektywę ramową UE zasadą tworzenia instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów przy zastosowaniu najlepszych dostępnych technologii (BAT), poniżej prezentowane są wybrane, innowacyjne metody przetwarzania odpadów komunalnych. Uznać należy, że ich rozwój jest zgodny z intencjami UE.

Separacja hydromechaniczna

Polega na rozdzielaniu strumienia zmieszanych odpadów za pomocą hydroseparacji. Tworzywa sztuczne (frakcja lekka) unoszą się na wodzie, frakcja organiczna przemieszcza się w toni wodnej, natomiast frakcje ciężkie, takie jak: metale i minerały, opadają na dno.

Metoda ta umożliwia odzysk ok. 70-90% materiałów przeznaczonych do dalszego recyklingu. Frakcja organiczna poddawana jest procesowi fermentacji, a następnie służy do produkcji nawozu.

Depolimeryzacja

Proces przetwarzania odpadów z tworzyw sztucznych zachodzi poprzez rozpad łańcuchów węglowodorowych pod wpływem temperatury, braku powietrza oraz przy użyciu katalizatora, w wyniku czego otrzymujemy produkt o nowych właściwościach. Produktem finalnym procesu katalitycznej depolimeryzacji jest komponent paliw płynnych syntetyczny olej parafinowy będący komponentem oleju napędowego oraz substytutem olei grzewczych²⁷.

Biosuszenie

Proces biosuszenia odbywa się w boksach z intensywnym napowietrzaniem. Odpady są przewożone w kontenerach na plac, na którym usypywane są pryzmy, przykryte następnie półprzepuszczalną geomembraną. W pryzmach zachodzi proces intensywnej stabilizacji w warunkach tlenowych. Po trwającym ok. 21 dni procesie wysortowuje się przetworzone odpady, które mogą być kierowane

na linię do produkcji paliwa alternatywnego lub oddawane jako tzw. pre-RDF²⁸ wykorzystany w energochłonnych gałęziach przemysłu, takich jak np. cementownie²⁹.

Autoklawowanie

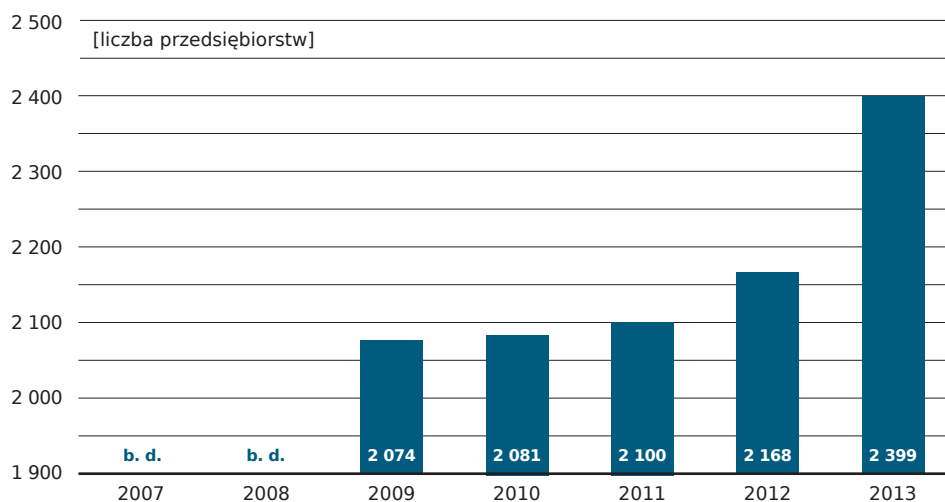
Polega na mechaniczno-ciepłej obróbce odpadów. W trakcie procesu następuje eliminacja odorów oraz patogenów. Technologia ta wykorzystuje trzy czynniki fizyczne, regulowane automatycznie na podstawie morfologii odpadów: temperaturę, ciśnienie oraz czas.

Wysterylizowane odpady poddawane są mechanicznemu sortowaniu. Ze strumienia zmieszanych odpadów komunalnych wydzielana jest sterylna frakcja organiczna oraz czyste frakcje nieorganiczne, nadające się do recyklingu.

3.5. Wielkość rynku przetwarzania odpadów komunalnych

Na koniec 2013 r. w systemie REGON zarejestrowanych było prawie 2,4 tys. podmiotów zajmujących się odzyskiem surowców z materiałów segregowanych. Wzrost ich liczby w analizowanym okresie przedstawia wykres 7.

WYKRES 7. **Zmiana liczby przedsiębiorstw zajmujących się odzyskiem surowców z materiałów segregowanych**

ŹRÓDŁO: opracowanie własne na podstawie danych Ryknometr.pl

Na koniec 2013 r. w Polsce funkcjonowało prawie 600 instalacji³⁰ przetwarzania odpadów komunalnych.

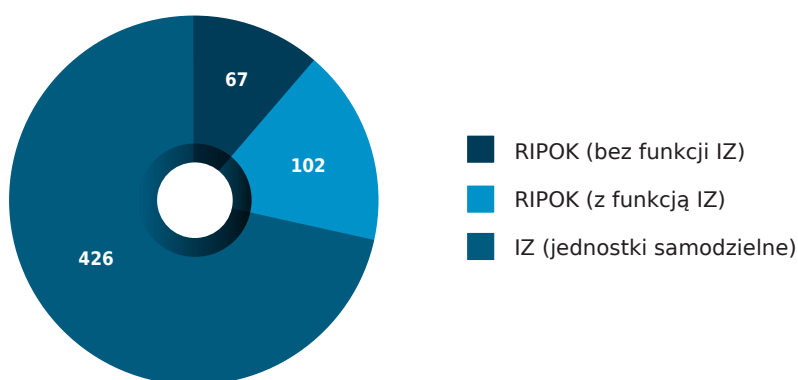
W trakcie procesu inwestycyjnego jest także 6 instalacji termicznego przekształcania odpadów (spalarni), w:

- Białymstoku,
- Bydgoszczy,
- Koninie,
- Krakowie,
- Szczecinie,
- Poznaniu³¹.

W kwietniu br. pozwolenie na budowę otrzymała kolejna spalarnia – w Rzeszowie³².

Zgodnie z regulacjami ustawowymi poszczególnym instalacjom do przetwarzania odpadów funkcjonującym w systemie gospodarowania odpadami komunalnymi nadano status: albo RIPOK - regionalnej instalacji przetwarzania odpadów komunalnych, albo IZ - instalacji zastępczej (przejmującej funkcje RIPOK w przypadku jej awarii). Niektórym z RIPOK nadano także status IZ. Stosunek liczby lokalizacji RIPOK do liczby lokalizacji IZ przedstawia wykres 8.

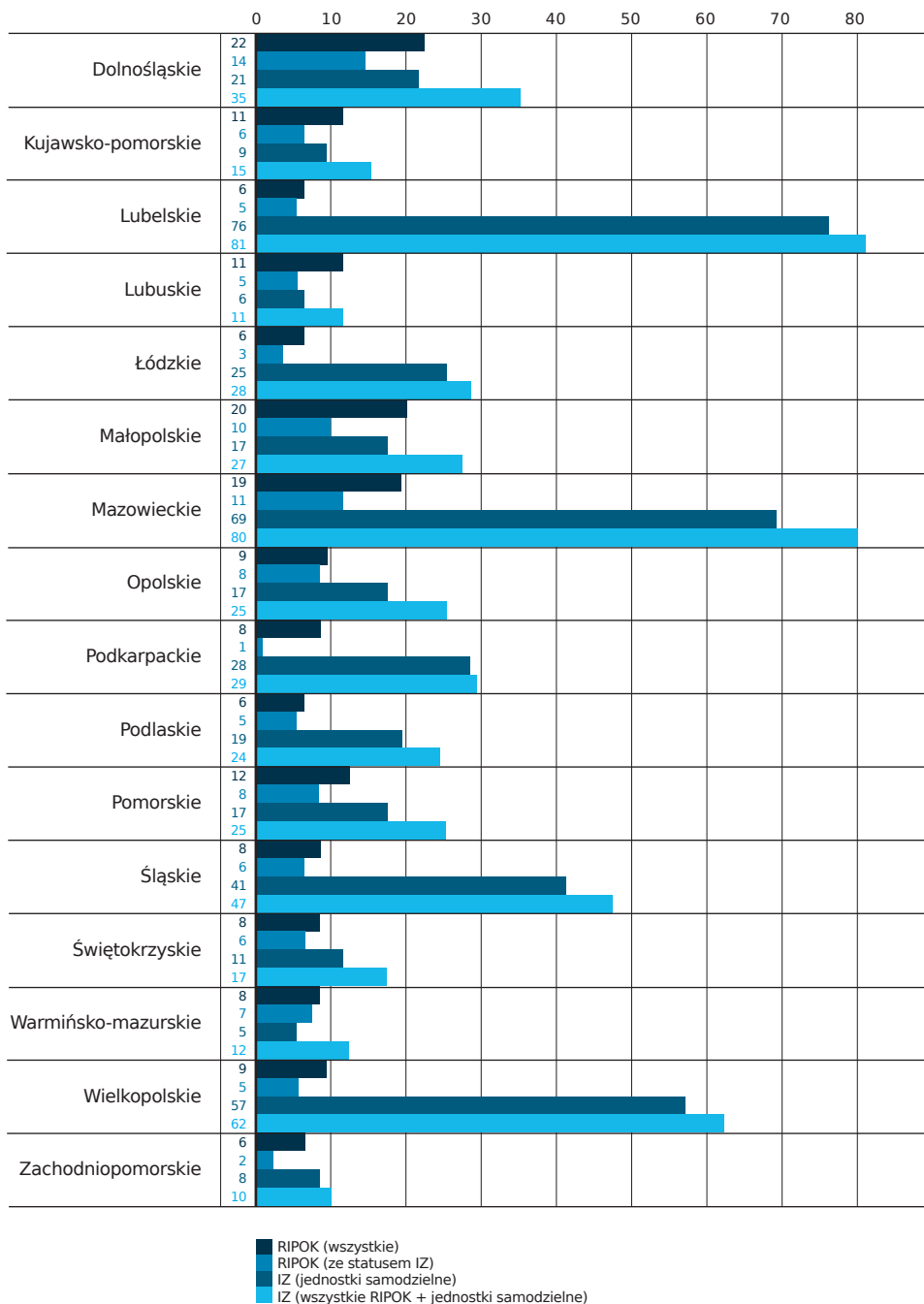
WYKRES 8. Liczba lokalizacji RIPOK a liczba lokalizacji IZ w skali kraju.

ŹRÓDŁO: Opracowanie własne na podstawie Wojewódzkich Planów Gospodarki Odpadami. Stan na I poł. 2014 r.

Ilość lokalizacji instalacji przetwarzania odpadów komunalnych w poszczególnych województwach przedstawia wykres 9.

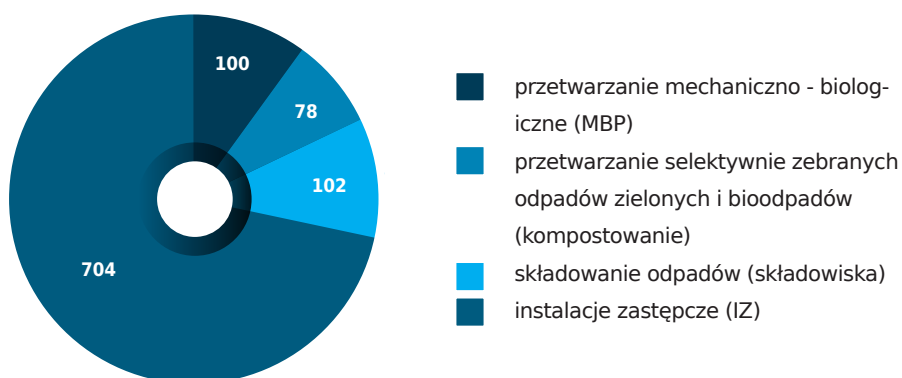
WYKRES 9. Liczba lokalizacji RIPOK a liczba lokalizacji IZ w poszczególnych województwach.

ŹRÓDŁO: Opracowanie własne na podstawie Wojewódzkich Planów Gospodarki Odpadami. Stan na I poł. 2014 r.

Należy stwierdzić, że pod względem ilości, dominującym sposobem zagospodarowania odpadów komunalnych jest ich składowanie. Wykres 10 przedstawia infrastrukturę (liczbę instalacji) przetwarzania odpadów komunalnych w Polsce.

WYKRES 10. Liczba instalacji przetwarzających odpady w skali kraju.

ŹRÓDŁO: opracowanie własne na podstawie danych WPGO. Stan na 01.01.2014 r.

3.6. Nakłady inwestycyjne

Do najważniejszych kosztów funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi zaliczyć należy:

- koszty podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, związane z odbiorem odpadów komunalnych, w tym generowanych przez m.in.: (1) faktyczne ilości odpadów komunalnych, wytwarzanych przez właścicieli nieruchomości objętych gminnym systemem gospodarowania odpadami, w tym w podziale na poszczególne frakcje, (2) stosunek ilości faktycznie wytworzonych odpadów zmieszanych do segregowanych, (3) koszty dostarczenia (zakupu) właściwych pojemników na odpady i częstotliwość ich odbioru, (4) relację ilości wytwarzanych odpadów komunalnych do wielkości dostarczanych pojemników i częstotliwości ich odbioru, (5) koszty transportu odpadów do RIPOK, (6) koszty składowania lub/i przetworzenia odpadów komunalnych, w tym w podziale na poszczególne frakcje;
- koszty administracyjne, związane z zarządzaniem systemem, w tym m.in.: (1) wydatki związane z koniecznością zwiększenia zatrudnienia w urzędach i/lub powołania wyspecjalizowanych jednostek or-

ganizacyjnych, zajmujących się zarządzaniem nowym systemem³³, (2) wydatki na usługi prawne i konsultacyjne, związane z zaprojektowaniem i implementacją nowego systemu³⁴, (3) promowanie i informowanie o nowych regulacjach³⁵, (4) likwidacja „wąskich gardeł” – koszty dodatkowych usług interwencyjnych, związanych z niewywiązywaniem się ze swoich obowiązków przez przedsiębiorców zajmujących się odbiorem odpadów komunalnych w gminach, (5) koszty egzekucji należności;

- koszty podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, m.in.: koszty inwestycyjne i eksploatacyjne³⁶.

Szacuje się, że w najbliższych 2-3 latach stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi mogą wzrosnąć nawet o 30%. Jednym z powodów będzie wzrost kosztów przetwarzania odpadów, związany z koniecznością zwrotu poniesionych wydatków inwestycyjnych przez podmioty prowadzące działalność gospodarczą obejmującą zagospodarowanie odpadów³⁷.

3.7. Podsumowanie

Po przeprowadzeniu wskaźnikowej analizy stanu rynku przetwarzania odpadów komunalnych, stwierdzić należy, co następuje:

- ilość wytworzonych w latach 2007 – 2012 odpadów komunalnych utrzymywała się na praktycznie tym samym poziomie – ok. 12 mln ton rocznie, zaś w 2013 r. zmniejszyła się o prawie 16% do ok. 10 mln ton;
- na koniec 2013 r. w systemie REGON zarejestrowanych było prawie 2,4 tys. podmiotów zajmujących się odzyskiem surowców z materiałów segregowanych;
- na koniec 2013 r. w Polsce funkcjonowało ponad 980 instalacji przetwarzania odpadów komunalnych wykorzystujących technologie związane z mechaniczno-biologicznym przetwarzaniem zmieszanych odpadów komunalnych, przetwarzaniem selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów oraz składowaniem odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych. Ponad 700 z wymienionych instalacji posiada status IZ;

- w trakcie procesu inwestycyjnego jest także 6 instalacji termicznego przekształcania odpadów (spalarni), zaś kolejna otrzymała już pozwolenie na budowę;
- wprowadzenie nowoczesnych technologii proekologicznych może przyczynić się do:
 - poprawy jakości środowiska naturalnego oraz rozwoju gospodarki zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju;
 - realizacji przez Polskę norm środowiskowych oraz zobowiązań wobec Unii Europejskiej (pakiet klimatyczny 3x20);
 - wzrostu innowacyjności polskiej gospodarki.

- 14 Informacja podana przez Janusza Ostapiuka, Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Środowiska, w trakcie debaty redakcyjnej w „Dzienniku – Gazecie Prawnej” w dniu 5.11.2014 r.
- 15 Cele, o których mowa znalazły się w uzasadnieniu projektu Ustawy z dnia 1 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw.
- 16 Na podstawie Ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o partnerstwie publiczno – prywatnym.
- 17 Na podstawie Ustawy z dnia 9 stycznia 2009 r. o koncesji na roboty budowlane i usługi.
- 18 Art. 37, ust. 1 UO.
- 19 Art. 39 ust. 1 UO.
- 20 Art. 77 ust. 1 UO.
- 21 Best available techniques - najlepsze dostępne techniki.
- 22 Na podstawie art. 35, ust. 6 UO.
- 23 Za: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 września 2012 r. w sprawie mechaniczno – biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych.
- 24 Stworzone na podstawie opracowania dr. inż. Ryszarda Szpadta i dr. hab. inż. Andrzeja Jędrzcaka.
- 25 Definicja własna za: <http://www.komunalny.pl/index.php?name=archive&op=show&id=4861>
- 26 Za: http://old.stat.gov.pl/gus/definicje_PLK_HTML.htm?id=POJ-475.htm. Dostęp na 19.11.2014 r.
- 27 Całość za: <http://cleanworldenergy.com.pl/depolimeryzacja/>
- 28 Przesortowana frakcja odpadów komunalnych (tzw. nadsitowa) powstająca po oddzieleniu zmieszanych odpadów organicznych i odpadów możliwych do recyklingu. Za: <http://astwarecykling1.home.pl/home/pl/smart-energy-otwoc/slowniczek.htm>
- 29 Na podstawie: http://saniko.com.pl/BIP/images/pdf/zalacznik_nr1_instalacja_przetwarzania_odpadow.pdf
- 30 Należy odróżnić określenie liczby instalacji (jest ich ok. 980, patrz: wykres 10) od określenia liczby lokalizacji instalacji (jest ich ok. 600), gdyż poszczególne RIPOK oraz IZ mogą grupować na terenie swojej lokalizacji od jednej do trzech instalacji przetwarzania odpadów różniących się zastosowaną technologią przetwarzania (urządzenia do mechaniczno – biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych, kompostownie do przetwarzania zebranych selektywnie odpadów zielonych i innych bioodpadów, składowiska odpadów).
- 31 Za: http://budownictwo.wnp.pl/pge-chce-do-2018-r-wybudowac-spalarnie-odpadow,233620_1_0_0.html
- 32 Tamże.
- 33 Patrz: <http://forsal.pl/artykuly/717808,armia-urzednikow-wyrosla-na-smieciach.html>
- 34 Patrz na przykład: <http://tvnwarszawa.tvn24.pl/informacje,news,przetarg-do-poprawki-a-smieciowy-doradca-dostal-650-tys-zl,89641.html>
- 35 Patrz na przykład: http://www.fer.org.pl/index_projekty.php?dzial=2&kat=8&art=46
- 36 Więcej na ten temat: T. Styś, „Między monopolem a chaosem. ‘Rewolucja śmieciowa’ w działaniu”, Analiza Instytutu Sobieskiego nr 57, wrzesień 2013 r.
- 37 Patrz: <http://www.portalsamorzadowy.pl/gospodarka-komunalna/czekaja-nas-radykalne-podwyzki-oplat-za-wywoz-smieci,64172.html>

4. Analiza kluczowych aspektów związanych z inwestycjami w gospodarkę odpadami

Dotychczas powszechnie stosowanymi wskaźnikami efektywności poszczególnych technologii przetwarzania odpadów komunalnych były wydajność i możliwości przerobu oferowane przez budowane lub/i modernizowane instalacje. Tymczasem, efektywność technologii to stosunek poniesionych nakładów inwestycyjnych i kosztów późniejszej eksploatacji przetworzonych odpadów.

4.1. Instalacje termicznego przekształcania odpadów

Relację poniesionych nakładów inwestycyjnych do wydajności instalacji termicznego przekształcania odpadów komunalnych przedstawia tabela 1.

TABELA 1. Relacja nakładów inwestycyjnych do wydajności spalarni.

MIASTO	CAŁKOWITY KOSZT BUDOWY SPALARNI (NETTO PLN)	WYDAJNOŚĆ SPALARNI	NAKŁAD PLN/T
BIĄŁYSTOK	OK. 333 MLN	120 TYS. TON	2 775
BYDGOSZCZ	OK. 426 MLN	180 TYS. TON	2 367
KONIN	296 MLN	94 TYS. TON	3 149
KRAKÓW	OK. 673 MLN	220 TYS. TON	3 059
POZNAŃ	725 MLN	210 TYS. TON	3 452
SZCZECIN	OK. 580 MLN	150 TYS. TON	3 867
ŚREDNIO (W ZAOKRĄGLENIU)			
	505 MLN	162 TYS. TON	3 111

ŹRÓDŁO: opracowanie własne na podstawie N. Kinitz, *Budujemy pełną parą. Raport. Spalarnie w Polsce, Przegląd Komunalny 09/14*

4.2. Inne wybrane instalacje

Relację poniesionych nakładów inwestycyjnych do wydajności wybranych instalacji przetwarzania odpadów komunalnych (innych niż spalarnie) przedstawia tabela 2. Pamiętać bowiem należy, że istotnym elementem oceny efektywności technologii prze-

tworzenia odpadów w procesie ich porównywania są wskaźniki kosztów inwestycyjnych i eksploatacyjnych (w przeliczeniu na 1 tonę odpadów).

TABELA 2. **Relacja nakładów inwestycyjnych do wydajności wybranych instalacji przetwarzania odpadów komunalnych (innych niż spalarnie)**

BENEFICJENT	KOSZT INWESTYCJI	PRZERÓB	NAKŁAD PLN/T
ZAKŁAD UTYLIZACJI ODPADÓW STAŁYCH W TCZEWIE	146 520 249 Zł	70 000	2 093
MIEJSKIE PRZEDSIĘBIORSTWO OCZYSZCZANIA W KRAKOWIE	51 000 000 Zł	150 000	340
ZAKŁAD UNIESZKODLIWIANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH SPYTKOWO	44 776 766 Zł	40 000	1 119
NAPRZÓD RYDUŁTOWY	OK. 30 000 000 Zł	120 000	250
ZAKŁAD GOSPODARKI I USŁUG KOMUNALNYCH W LUBANIU	28 681 707 Zł	18 000	1 593
SITA JANTRA	17 600 000 Zł	100 000	176

ŹRÓDŁO: opracowanie własne na podstawie K. Szkudlarska, *Kalejdoskop inwestycyjny w gospodarce odpadami, Przegląd Komunalny, Zeszyt Specjalny nr 4/2014*

Zastrzec należy, że niektóre z wyżej wymienionych instalacji zostały wybudowane od podstaw, pozostałe zaś zmodernizowano.

4.3. Podsumowanie

Po przeprowadzeniu wskaźnikowej analizy kluczowych aspektów związanych z inwestycjami w gospodarkę odpadami, stwierdzić należy, co następuje:

- porównanie kosztów inwestycyjnych, kosztów eksploatacji i wydajności przetwarzania wskazuje, że termiczne przekształcanie odpadów jest technologią najmniej efektywną spośród wykorzystywanych obecnie na rynku;
- należy pamiętać, że projekty dofinansowywane z funduszy UE spełniać powinny wymóg 5 – letniej trwałości (licząc od daty przekazania projektu do użytkowania). W związku z tym, za pożądane uznaje się inwestowanie w technologie, zapewniające najwyższy poziom efektywności. W kontekście niższej niż zakładano ilości wytworzonych w 2013 r. odpadów komunalnych (spadek o prawie 16% w porównaniu z rokiem poprzednim), kontynuowanie dotychczasowej polityki państwa w tym względzie oznaczać może:

- konieczność utrzymywania na rynku instalacji, które ze względu na niewystarczającą ilość odpadów do przetworzenia, nie wykorzystują w pełni swoich mocy przerobowych;
- prawdopodobieństwo dalszego wzrostu stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi lub innych danin publicznych, ze względu na konieczność zapewnienia efektu trwałości projektów dofinansowanych z funduszy UE.

5. Potencjał rynkowy sektora gospodarowania odpadami komunalnymi

Rynek przetwarzania odpadów komunalnych w Polsce nie jest traktowany jako jeden z instrumentów rozwoju gospodarczego, ale jako mechanizm szeroko rozumianej ochrony środowiska. Tymczasem odpowiednio zaprojektowane regulacje mogłyby stworzyć szansę na uzyskanie efektu synergii pomiędzy obydwojema celami.

5.1. Frakcja organiczna biodegradowalna

Z przyjętych zobowiązań związanych z m.in. pakietem klimatycznym 3 x 20, wynika, że do 2020 r. Polska powinna uzyskać poziom 15% udziału odnawialnych źródeł energii (dalej: OZE) w zużyciu energii. W 2020 r. 45% energii w UE pochodzić powinno z biomasy³⁸, zaś nowy pakiet klimatyczno-energetyczny (do 2030 r.) zakłada dwa główne cele:

- redukcję emisji gazów cieplarnianych o 40%;
- zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych w całkowitym zużyciu energii elektrycznej w Unii Europejskiej do co najmniej 27%.

Szacuje się, że zapotrzebowanie na biomasę w Polsce wynosi ok. 10 mln ton rocznie i do 2020 r. może rosnąć nawet o 9% rocznie³⁹. Dotychczas, duże ilości biomasy pochodziły z importu.

Zgodnie z danymi zawartymi w KPGO, w 2008 r. wytworzonych zostało 6,6 mln ton odpadów ulegających biodegradacji. Szacuje się, że ilość ta przekroczy 7,5 mln ton do 2020 r. Uznaje się, że odpowiednio przetworzona frakcja biodegradowalna, w szczególności z odpadów zmieszanych (gdy niemożliwe jest ich wykorzystanie nawozowe), może zastąpić biomasę z importu bądź z upraw energetycznych.

5.2. Rynkowe wykorzystanie odpadów

Uznaje się, że jednym z najważniejszych deficytów sposobu organizacji systemu gospodarowania odpadami komunalnymi w Polsce jest traktowanie przetwarzania od-

padów, jako procesu związanego przede wszystkim, z szeroko rozumianą ochroną środowiska, a nie ze stricte rynkową działalnością gospodarczą. Pamiętać jednak należy, że odpady, w tym odpady komunalne, stanowiąc mogą potencjalnie instrument rozwoju wielu innych sektorów gospodarki, związanych m.in. z:

- energetyką (patrz wyżej);
- odzyskiem i recyklingiem;
- obrotem surowcami wtórnymi.

W celu ilustracji potencjału rynkowego odpadów, poniżej przedstawia się ceny wybranych surowców wtórnych za tonę:

- złom: 750 – 900 zł;⁴⁰
- aluminium: 3 500 zł;⁴¹
- szkło: 200 zł;⁴²
- PET: 800 – 1 200 zł;⁴³
- makulatura: 300 zł.⁴⁴

Ceny wybranych surowców wtórnych w Europie przedstawia tabela 3.

TABELA 3. **Ceny wybranych surowców wtórnych na rynku europejskim**

SUROWIEC	CENA [€/T]
SZKŁO	50
PAPIER	150
PLASTIK	300

ŹRÓDŁO: opracowanie własne na podstawie danych EUROSTAT

Przedstawione wyżej zestawienie w relacji z wciąż przewidywanym wzrostem ilości wytworzonych odpadów opakowaniowych w Polsce⁴⁵ (będących głównym źródłem surowców wtórnych) wskazuje, że odzysk i recykling odpadów stać się mogą jednym z instrumentów rozwoju gospodarczego i źródłem innowacji technologicznych.

5.3. Podsumowanie

Po przeprowadzeniu analizy wybranych aspektów, związanych z potencjałem rynkowym sektora gospodarowania odpadami komunalnymi, stwierdzić należy, co następuje:

- odpady, w tym odpady komunalne, stanowią niewykorzystany dotychczas potencjał rynkowy. Uznaje się, że jest to konsekwencją obowiązujących regulacji, traktujących przetwarzanie odpadów jako proces związany z ochroną środowiska, nie zaś – jako instrument rozwoju gospodarczego i innowacji;
- jednym z najważniejszych sektorów gospodarki, który skorzystać może na zmianie regulacji dotyczących odpadów, jest sektor energetyczny, stojący przed wyzwaniem dostosowania się do wymagań pakietu klimatyczno – energetycznego UE.

- 38 Za: http://gain.fas.usda.gov/Recent%20GAIN%20Publications/Biofuels%20Annual_The%20Hague_EU-28_7-3-2014.pdf
- 39 Za: <http://www.oze.pl/biomasa/wzrost-znaczenia-biomasy-do-roku-2020,886.html>
- 40 Za: <http://www.iphgz.pl/pl/rynek-zlomu-iphgz/indeks-cen-zlomu.html>
- 41 Za: http://www.skup-zlomu.info.pl/ceny_skupu_zlomu.html
- 42 Za: <http://krynicky.pl/news/79/65/Kto-w-Polsce-zarabia-na-recyklingu>
- 43 Tamże.
- 44 Za: <http://www.dilsw.pl/cennik.php>
- 45 Za: Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2014.
-

6. Wybrane możliwości finansowania inwestycji

Środki pomocowe UE, które mają być w latach 2014 – 2020 skierowane do sektora gospodarki odpadami, stanowią potencjalnie instrument zmiany funkcjonowania rynku odpadów komunalnych w Polsce. Jednak, przyjęte cele inwestycyjne i założone kierunki wsparcia prowadzić mogą do utrwalenia obecnego kształtu rynku.

6.1. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko

Cele i kierunki wsparcia zawarte w POIiŚ na lata 2014 – 2020 przedstawia tabela 4.

TABELA 4. Sektor gospodarki odpadami wg POIiŚ 2014 - 2020

PRIORYTET INWESTYCYJNY	CEL SZCZEGÓŁOWY	WSKAŹNIKI REZULTATU	KIERUNKI WSPARCIA (GŁ. TYPY PRZEDSIĘWZIĘĆ)
INWESTOWANIE W SEKTOR GOSPODARKI ODPADAMI CELEM WYPEŁNIENIA ZOBOWIĄZAŃ OKREŚLONYCH W DOROBKU PRAWNYM UNII W ZAKRESIE ŚRODOWISKA ORAZ ZASPOKOJENIA WYKRACZAJĄCYCH POZA TE ZOBOWIĄZANIA POTRZEB INWESTYCYJNYCH OKREŚLONYCH PRZEZ PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE	ZACHOWANIE I POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA NATURALNEGO POPRZEZ ZRÓWNOWAŻONE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI	UDZIAŁ ODPADÓW KOMUNALNYCH NIEPODLEGAJĄCYCH SKŁADOWANIU W OGÓLNEJ MASIE ODPADÓW KOMUNALNYCH	INFRASTRUKTURA NIEZBĘDNA DO ZAPEWNIENIA KOMPLEKSOWEJ GOSPODARKI ODPADAMI W REGIONIE, W TYM W ZAKRESIE SYSTEMÓW SELEKTYWNEGO ZBIERANIA ODPADÓW
	ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI LUDNOŚCI DO INFRASTRUKTURY ŚRODOWISKOWEJ	UDZIAŁ ODPADÓW KOMUNALNYCH ZBIERANYCH SELEKTYWNIE W MASIE WSZYSTKICH ZEBRANYCH ODPADÓW KOMUNALNYCH W SKALI KRAJU	INSTALACJE DO TERMICZNEGO PRZEKSZTAŁCANIA ZMIESZANYCH ODPADÓW KOMUNALNYCH ORAZ FRAKЦИИ PALNEJ WYDZIELONEJ Z ODPADÓW KOMUNALNYCH Z ODZYSKIEM ENERGII ABSORPCJA TECHNOLOGII, W TYM INNOWACYJNYCH, W ZAKRESIE ZMNIEJSZANIA MATERIAŁOCHŁONNOŚCI PROCESÓW PRODUKCJI RACJONALIZACJA GOSPODARKI ODPADAMI, W TYM ODPADAMI NIEBEZPIECZNYMI, PRZEZ PRZEDSIĘBIORCÓW

ŹRÓDŁO: opracowanie własne na podstawie POIiŚ 2014-2020

6.2. Regionalne Programy Operacyjne

Do najważniejszych celów RPO w latach 2014 – 2020 zaliczyć należy:

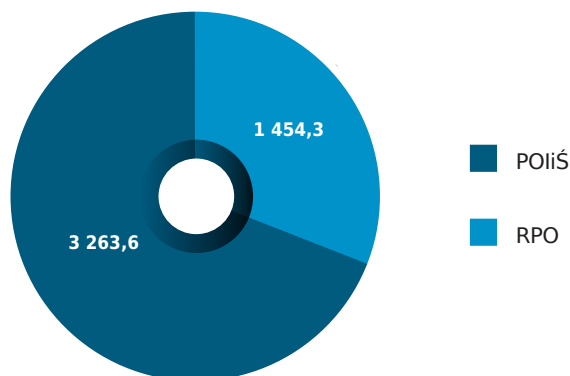
- zmniejszenie (ograniczenie) ilości odpadów kierowanych na składowiska;
- poprawa efektywności systemu gospodarowania odpadami komunalnymi;
- zwiększenie poziomu odzysku, recyklingu i ponownego użycia odpadów komunalnych.

Kierunki wsparcia (główne typy przedsięwzięć) zawarte w RPO na lata 2014 – 2020 przedstawia załącznik 1.

6.3. Wysokość wsparcia

W latach 2014 – 2020 do dofinansowania w ramach funduszy Unii Europejskiej przewidziano projekty związane z gospodarką odpadami o łącznej wartości ponad 4,7 mld zł. Delimitację pomiędzy POIiŚ⁴⁶ i RPO przedstawia wykres 11.

WYKRES 11. **Wysokość wsparcia sektora gospodarki odpadami w POIiŚ i RPO 2014-2020 (w mln PLN)**

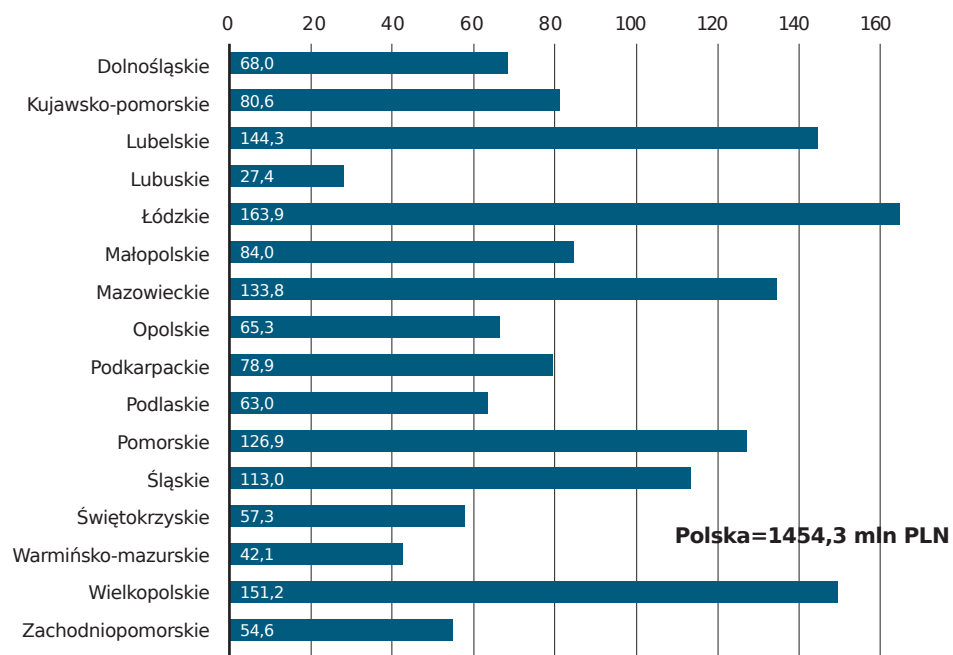

W projekcie POIiŚ 2014-2020 została określona jedynie wspólna kwota dla realizacji czterech priorytetów inwestycyjnych w ramach Osi Priorytetowej „Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu”. Podana na wykresie kwota dla POIiŚ jest 1/4 z 3 108 200 000 euro (po przeliczeniu na PLN).

ŹRÓDŁO: Opracowanie własne na podstawie POIiŚ i RPO 2014 - 2020

Podział środków przewidzianych na dofinansowanie projektów związanych z gospodarką odpadami w ramach RPO⁴⁷ w poszczególnych województwach przedstawia wykres 12.

WYKRES 12. Wysokość wsparcia sektora gospodarki odpadami w RPO 2014 - 2020 w poszczególnych województwach (w mln PLN)

ŹRÓDŁO: Opracowanie własne na podstawie RPO 2014-2020

6.4. Podsumowanie

Po przeprowadzeniu identyfikacji obszarów i możliwej wysokości wsparcia inwestycji z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi w ramach wybranych funduszy Unii Europejskiej w okresie programowania 2014 – 2020, stwierdzić należy, co następuje:

- w latach 2014 – 2020 na projekty związane z priorytetem dotyczącym szeroko rozumianego gospodarowania odpadami przeznaczono ok. 4,7 mld zł w ramach dofinansowania z funduszy UE (POLiŚ i RPO);
- wsparcie przewidziano dla przedsięwzięć realizujących m.in. następujące cele:
 - (1) zmniejszenie (ograniczenie) ilości odpadów kierowanych na składowiska;
 - (2) poprawa efektywności systemu gospodarowania odpadami komunalnymi;
 - (3) zwiększenie poziomu odzysku, recyklingu i ponownego użycia odpadów komunalnych;
 - (4) zachowanie i poprawa jakości środowiska naturalnego poprzez zrównoważone gospodarowanie zasobami;
 - (5) zwiększenie dostępności ludności do infrastruktury środowiskowej;

- należy stwierdzić, że województwa o największych potrzebach inwestycyjnych (ze względu na wysoki stosunek ilości IZ o statusie jednostek samodzielnych do ilości instalacji o statusie RIPOK – patrz: wykres 9), tj. lubelskie, łódzkie, mazowieckie, podkarpackie, podlaskie, śląskie, wielkopolskie – planują przeznaczyć adekwatnie wysokie (relatywnie najwyższe w grupie województw) kwoty wsparcia ze środków RPO 2012-2020 na inwestycje w zakresie gospodarki odpadami;
- założone cele inwestycyjne i kierunki wsparcia utrwalają obecną sytuację i uniemożliwiają innowacje.

- 46 W projekcie POIiŚ 2014-2020 została określona jedynie wspólna kwota dla realizacji czterech priorytetów inwestycyjnych w ramach Osi Priorytetowej „Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu”. Podana na wykresie kwota dla POIiŚ jest 1/4 z 3 108 200 000 euro (w przeliczeniu 1 euro = 4,2 zł).
- 47 W projekcie RPO 2014-2020 dla województwa mazowieckiego została określona jedynie wspólna kwota dla realizacji siedmiu priorytetów inwestycyjnych w ramach Osi Priorytetowej „Gospodarka przyjazna środowisku i społeczeństwu”. Podana w raporcie kwota dla województwa mazowieckiego jest 1/7 z 222 951 908 euro. W projekcie RPO 2014-2020 dla województwa opolskiego została określona jedynie wspólna kwota dla realizacji pięciu priorytetów inwestycyjnych w ramach Osi Priorytetowej „Ochrona środowiska, dziedzictwa kulturowego i naturalnego”. Podana w raporcie kwota dla województwa opolskiego jest 1/5 z 77 700 000 euro. W projekcie RPO 2014-2020 dla województwa pomorskiego została określona jedynie wspólna kwota dla realizacji czterech priorytetów inwestycyjnych w ramach Osi Priorytetowej „Środowisko”. Podana w raporcie kwota dla województwa opolskiego jest 1/4 z 122 909 938 euro. W projekcie RPO 2014-2020 dla województwa wielkopolskiego została określona jedynie wspólna kwota dla realizacji sześciu priorytetów inwestycyjnych w ramach Osi Priorytetowej „Środowisko”. Podana w raporcie kwota dla woj. wielkopolskiego jest 1/6 z 215 972 597 euro. Wszystkie szacunki w przeliczeniu 1 euro = 4,2 zł.

7. Wyzwania

W związku z projektowanymi obecnie przez właściwe organy UE nowymi regulacjami prawnymi, dotyczącymi gospodarki odpadami, Polska stoi w przededniu kolejnej „rewolucji śmieciowej”. Wiele wskazuje na to, że dotychczasowy sposób organizacji rynku odpadów komunalnych może nie gwarantować osiągnięcia w latach 2020 – 2030 celów stawianych państwom członkowskim UE.

7.1. Perspektywa 2020

Z punktu widzenia podmiotów prowadzących działalność związaną z gospodarowaniem odpadami komunalnymi, do najważniejszych zadań wybranych organów władz publicznych do roku 2020 zaliczyć należy:

- opracowywanie planów w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi i wydawania na ich podstawie stosownych decyzji administracyjnych;
- realizacja wyznaczonych poziomów ograniczania ilości odpadów (ulegających biodegradacji składowanych na składowiskach), zbierania odpadów (tworzenia systemów zbierania), odzysku i recyklingu odpadów;
- tworzenie i eksploatacja dedykowanych instalacji do przetwarzania odpadów według określonych norm technologicznych i organizacyjnych;
- przestrzeganie norm w zakresie organizacji zbierania, przetwarzania i składowania odpadów⁴⁸;
- zorganizowanie i zapewnienie funkcjonowania systemu kontroli gospodarowania odpadami;
- opracowywanie okresowych sprawozdań dla Komisji Europejskiej⁴⁹;
- tworzenie aktów prawa krajowego sprzyjających powstawaniu instalacji, służących zagospodarowaniu odpadów i spełniających wytyczne BAT (patrz wyżej);
- wypracowanie standardu w zakresie pozwoleń sektorowych i zintegrowanych, weryfikowanych na poziomie wniosku w wyniku postępowania administracyjnego w zakresie rozwiązań technicznych i technologicznych;
- przystosowanie prawa krajowego do faktycznych standardów UE.

Zgodnie z Krajowym Planem Gospodarki Odpadami 2014 (dalej: KPGO)⁵⁰, do najważniejszych zadań wybranych organów władz publicznych, do realizacji w „perspektywie 2020”, zaliczyć należy:

- objęcie zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych wszystkich mieszkańców najpóźniej do 2015 r.;
- objęcie wszystkich mieszkańców systemem selektywnego zbierania odpadów komunalnych najpóźniej do 2015 r.;
- zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, kierowanych na składowiska odpadów, tak by nie było składowanych w 2020 r. więcej niż 35% masy odpadów wytworzonych w 1995 r.;
- zmniejszenie masy składowanych odpadów komunalnych do max. 60%, wytworzonych do końca 2014 r. odpadów;
- przygotowanie do ponownego wykorzystania i recyklingu materiałów odpadowych, przynajmniej takich jak papier, metal, tworzywa sztuczne i szkło z gospodarstw domowych, a w miarę możliwości odpadów innego pochodzenia podobnych do odpadów z gospodarstw domowych na poziomie minimum 50% ich masy do 2020 r.;
- osiągnięcie i utrzymanie (od 2014 r.) na poziomie minimum 60% odzysku opakowań;
- osiągnięcie i utrzymanie (od 2014 r.) recyklingu wszystkich opakowań na poziomie minimum 55%, w tym:
 - z tworzyw sztucznych na poziomie minimum 22,5%;
 - z aluminium na poziomie minimum 50%;
 - ze stali, w tym z blachy stalowej na poziomie minimum 50%;
 - z papieru i tektury na poziomie minimum 60%;
 - ze szkła gospodarczego (poza ampułkami⁵¹) na poziomie minimum 60%;
 - z drewna na poziomie minimum 15%.

7.2. Instrumenty realizacji

Zawarta pomiędzy Unią Europejską i Polską Umowa Partnerstwa⁵², wśród wyzwań związanych z gospodarką odpadami, wskazuje:

- zwiększenie efektywności gospodarowania odpadami (m.in. poprzez spełnienie wymogów unijnego aquis⁵³);
- usprawnienie mechanizmów implementacji nowego systemu gospodarki odpadami komunalnymi (m.in. poprzez zwiększenie wykorzystania instrumen-

- tów ekonomicznego wpływu na osiągnięcie założonych celów);
- rozwój systemów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, zapewniających pozyskanie odpadów nadających się do recyklingu;
 - rozwój instalacji do sortowania selektywnie zebranych odpadów, instalacji do przetwarzania bioodpadów oraz instalacji do termicznego przekształcania odpadów;
 - zapobieganie powstawaniu odpadów.

Umowa Partnerstwa wskazuje również, że na poziomie regionalnym zostaną przygotowane tzw. plany inwestycyjne (dokumenty uszczegóławiające WPGO) zawierające listę „wszystkich niezbędnych inwestycji w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi”.⁵⁴

7.3. Perspektywa 2030

Z punktu widzenia podmiotów prowadzących działalność związaną z gospodarowaniem odpadami komunalnymi, do planowanych, najważniejszych zadań wybranych organów władz publicznych do roku 2030 zaliczyć należy:

- uproszczenie obowiązków sprawozdawczych państw członkowskich, w tym doprecyzowanie i usprawnienie metody obliczeń wartości docelowych dla odpadów komunalnych, składowania i odpadów opakowaniowych;
- zwolnienie MŚP, zbierających lub transportujących bardzo małe ilości⁵⁵ odpadów innych niż odpady niebezpieczne, z ogólnych wymogów dotyczących zezwolenia lub rejestracji na podstawie dyrektywy ramowej w sprawie odpadów;
- wprowadzenie rocznej sprawozdawczości za pośrednictwem jednego punktu wprowadzania wszystkich danych o odpadach oraz dostosowanie statystyki do wymogów prawodawstwa UE dotyczącego odpadów, dokonując analizy porównawczej krajowych metod z normami statystycznymi;
- stworzenie komputerowych systemów monitorowania danych i wprowadzenie weryfikacji danych przez stronę trzecią.

Komisja Europejska proponuje do 2030 r. w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi osiągnięcie następujących celów:

- zmniejszenie wytwarzania odpadów żywnościowych, w tym w gospodarstwach domowych, do co najmniej 30% w okresie o 1.01.2017 r. do 31.12.2025 r.;
- zwiększenie (wagowo) poziomu ponownego wykorzystania i recyklingu odpadów komunalnych do co najmniej 50% do 1.01.2020 r.;

- zwiększenie (wagowo) poziomu ponownego wykorzystania i recyklingu odpadów komunalnych do co najmniej 70% do 1.01.2030 r. ;
- zwiększenie (wagowo) poziomu wszystkich odpadów opakowaniowych przygotowanych do ponownego użycia i recyklingu do 60% do 2020 r., w tym: z tworzyw sztucznych do minimum 45%, z drewna do minimum 50%, z metali żelaznych do minimum 70%, z aluminium do minimum 70%, ze szkła do minimum 70%, z papieru i tektury do minimum 85%;
- zwiększenie (wagowo) poziomu wszystkich odpadów opakowaniowych przygotowanych do ponownego użycia i recyklingu do 70% do 2025 r., w tym: z tworzyw sztucznych do minimum 60%, z drewna do minimum 65%, z metali żelaznych do minimum 80%, z aluminium do minimum 80%, ze szkła do minimum 80%, z papieru i tektury do minimum 90%;
- zwiększenie (wagowo) poziomu wszystkich odpadów opakowaniowych przygotowanych do ponownego użycia i recyklingu do 80% do 2030 r., w tym: z drewna do minimum 80%, z metali żelaznych do minimum 90%, z aluminium do minimum 90%, ze szkła do minimum 90%;
- wprowadzenie od 01.01.2025 r. zakazu składowania odpadów podlegających recyklingowi, w tym tworzyw sztucznych, metali, szkła, papieru i tektury oraz odpadów ulegających biodegradacji;
- od dnia 1 stycznia 2025 r. państwa członkowskie w danym roku nie będą przyjmować na składowiskach odpadów innych niż niebezpieczne w ilości odpadów przekraczającej 25% łącznej ilości odpadów komunalnych wytworzonych w poprzednim roku;
- państwa członkowskie podejmą starania, aby do dnia 1 stycznia 2030 r. na składowiskach odpadów innych niż niebezpieczne przyjmować wyłącznie odpady resztkowe⁵⁶, co oznacza, że łączna ilość odpadów kierowanych na takie składowiska nie będzie przekraczać 5% całkowitej ilości odpadów komunalnych wytworzonych w poprzednim roku;
- dalsze wspieranie rozwoju rynków dla surowców wtórnych wysokiej jakości.

7.4. Podsumowanie

Po przeprowadzeniu ogólnego rozpoznania wymogów związanych z członkostwem Polski w Unii Europejskiej dla krajowego rynku gospodarowania odpadami komunalnymi, stwierdzić należy, co następuje:

- planowane przez UE regulacje prawne w zakresie gospodarowania odpadami do roku 2030, w przypadku ich wprowadzenia, nałożą na właściwe instytucje publiczne w Polsce konieczność przeprowadzenia znaczącej modyfikacji funk-

cjonującego obecnie sposobu organizacji systemu gospodarowania odpadami komunalnymi;

- osiągnięcie planowanych celów w „perspektywie 2030” (w tym wdrożenia nowych, innych niż ustawowe technologii przetwarzania, umożliwiających maksymalizację odzysku i recyklingu oraz ograniczenia składowania odpadów) będzie wymagało od właściwych instytucji publicznych w Polsce przeprowadzenia działań planistycznych, organizacyjnych i realizacyjnych już w okresie do roku 2020, co wymusza modyfikację wybranych zobowiązań - już przyjętych do realizacji w „perspektywie 2020” (zwłaszcza w zakresie osiągnięcia poziomów recyklingu oraz przygotowania do ponownego użycia odpadów opakowaniowych), a także ujętych w KPGO;
- planowane regulacje prawne UE, w przypadku ich wprowadzenia, będą mieć doniosłe znaczenie dla rynku gospodarowania odpadami w Polsce i jego uczestników, w szczególności zaś:
 - **w sferze gospodarczej:** wpłyną w zasadniczy sposób na kształt i strukturę rynku gospodarowania odpadami komunalnymi w Polsce, wymuszając na jego uczestnikach przeprowadzenie zmian w zakresie organizacji ich działalności oraz w zakresie technologii wykorzystywanych w procesie postępowania z odpadami - zgodnie z obowiązującą hierarchią postępowania z odpadami⁵⁷;
 - **w sferze inwestycyjnej:** konieczność ponoszenia kolejnych nakładów na rozwój infrastruktury gospodarki odpadami komunalnymi, zwłaszcza w zakresie selektywnego zbierania odpadów oraz instalacji przetwarzania odpadów;
 - **w sferze organizacyjnej:** konieczność uruchomienia rocznej sprawozdawczości za pośrednictwem jednego punktu wprowadzania wszystkich danych o odpadach oraz stworzenia komputerowych systemów monitorowania danych i weryfikacji danych przez stronę trzecią.

- 48 Gospodarka odpadami obejmuje także przestrzegania określonych prawem UE norm w zakresie produkcji, oznakowania i ponownego wykorzystania opakowań.
- 49 Na podstawie, m.in. regulacji prawnych UE, Ministerstwo Środowiska RP opracowało „Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2014”, który zawiera wyzwania oraz cele szczegółowe w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi do realizacji w omawianej tu „perspektywie 2020”.
- 50 KPGO uwzględni wymogi unijnych regulacji prawnych w zakresie gospodarki odpadami (dyrektywa PE i RUE 2008/98/WE z dnia 19.11.2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylająca niektóre dyrektywy, art. 28 „Plany gospodarki odpadami”).
- 51 Odzysk i recykling nie dotyczy opakowań mających bezpośredni kontakt z produktami leczniczymi określonymi w przepisach Prawa farmaceutycznego.
- 52 Programowanie perspektywy finansowej na lata 2014 – 2020, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, 23 maja 2014 r.
- 53 Acquis communautaire – dorobek prawny Wspólnot Europejskich i Unii Europejskiej, obejmujący wszystkie traktaty założycielskie i akcesyjne oraz umowy międzynarodowe je zmieniające, przepisy wydawane na ich podstawie przez organy Unii, umowy międzynarodowe zawarte przez Wspólnoty i Unię Europejską, orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości, a także deklaracje i rezolucje oraz zasady ogólne prawa wspólnotowego. Tamże, s. 30.
- 55 Komisja Europejska, Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Ku gospodarce o obiegu zamkniętym: program "zero odpadów" dla Europy” z dnia 02.07.2014 r., COM (2014) 398 final, wersja polska, s.13.
- 56 „Odpady resztkowe” oznaczają odpady będące wynikiem odzysku, w tym recyklingu, uniemożliwiającego dalszy odzysk, w związku z czym zachodzi konieczność ich unieszkodliwienia.
- 57 Dyrektywa PE i RUE 2008/98/WE z dnia 19.11.2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylająca niektóre inne dyrektywy, art.4 „Hierarchia postępowania z odpadami”.

8. Planowane zmiany

Projektowane w UO i UCPG zmiany nie zostały poprzedzone dokonaniem oceny skutków regulacji już funkcjonujących. Podstawowe wskaźniki pokazują, że cele zmian dokonanych w 2013 r. nie zostały osiągnięte. W związku z tym, nowelizacja UO i nowelizacja UCPG, zamiast przeciwdziałać negatywnym tendencjom na rynku gospodarowania odpadami komunalnymi, mogą doprowadzić do ich utrwalenia.

8.1. Nowelizacja UO

Z punktu widzenia dotychczasowego sposobu funkcjonowania rynku gospodarowania odpadami, do najważniejszych zmian związanych z nowelizacją UO zaliczyć należy:

- **zmianę warunków rynkowych** poprzez ponowną delimitację obszaru działania istniejących RIPOK. Nowelizacja UO wprowadza, bowiem, obowiązek zmiany WPGO, w tym – regionów gospodarki odpadami;
- **ograniczenie swobody działalności gospodarczej** poprzez wprowadzenie procedury polegającej na udzielaniu przez właściwy organ administracji publicznej odmowy wydania pozwolenia na budowę, pozwolenia zintegrowanego lub zezwolenia na przetwarzanie odpadów funkcjonującym instalacjom mogącym spełniać wymogi przewidziane dla RIPOK i ponadregionalnych RIPOK, które nie zostaną uwzględnione w WPGO⁵⁸;
- **administracyjne ograniczenie (konieczność likwidacji) działalności** wybranych podmiotów gospodarczych pełniących w systemie rolę instalacji zastępczych poprzez wprowadzenie wymogu zastępowania RIPOK w przypadku awarii przez inny RIPOK, a nie jak dotychczas – przez IZ;
- **wprowadzenie nowych instrumentów publicznego wsparcia** jedynie dla wybranych uczestników rynku za pośrednictwem planów inwestycyjnych będących załącznikami do WPGO. Nowelizacja UO stanowi, że na dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej oraz Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej liczyć mogą jedynie podmioty, które w WPGO zostaną uznane za ponadregionalne RIPOK;

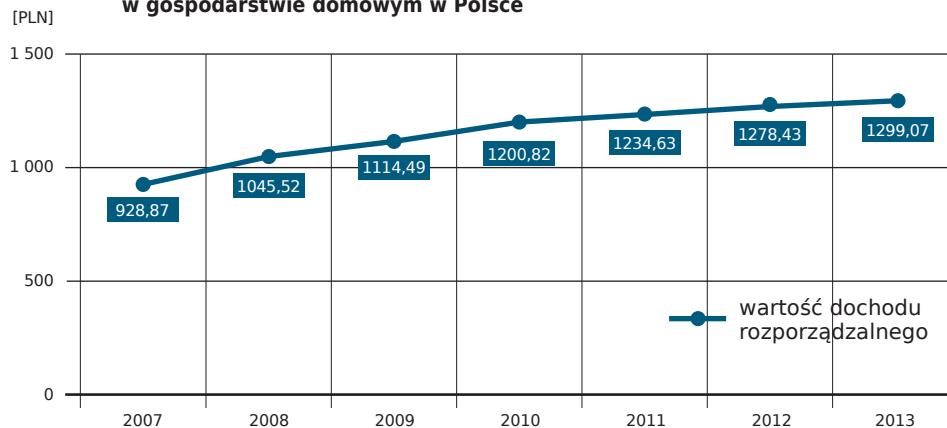
- **zaburzenie konkurencji rynkowej** poprzez ustawowe wprowadzenie na rynek gospodarowania odpadami komunalnymi nowych podmiotów posiadających gwarantowane wsparcie inwestycyjne (za pośrednictwem planów inwestycyjnych) i rynek dla swojego produktu (za pośrednictwem WPGO kwalifikującym wybrane RIPOK jako ponadregionalne);
- **petryfikację sposobów zagospodarowania odpadów komunalnych** (blokowanie rozwoju innowacyjnych technologii przetwarzania odpadów) poprzez ograniczenie technologiczne ponadregionalnych RIPOK jedynie do spalania odpadów i ustawowe zredukowanie technologii przetwarzania odpadów jedynie do technologii tradycyjnych (MBP, kompostowanie, składowanie, spalanie)⁵⁹.

8.2. Nowelizacja UCPG

Z punktu widzenia dotychczasowego sposobu funkcjonowania rynku gospodarowania odpadami, do najważniejszych zmian związanych z nowelizacją UCPG zaliczyć należy:

- **ustawową regulację przychodów** sektora gospodarki odpadami komunalnymi. Nowelizacja UCPG wprowadza bowiem maksymalny poziom stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, jaki właściwy organ samorządu gminnego może ustalić dla właścicieli nieruchomości. Wysokość stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi związana będzie z poziomem przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na jedną osobę ogółem, publikowanego przez GUS⁶⁰. Jego wysokość w analizowanym okresie przedstawia wykres 13;

WYKRES 13. **Zmiana poziomu przeciętnego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę w gospodarstwie domowym w Polsce**

ŹRÓDŁO: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

- **zmianę warunków rynkowych** dla podmiotów prowadzących działalność związaną z gospodarowaniem odpadami komunalnymi poprzez wprowadzenie zasady in house⁶¹ na m.in. zagospodarowanie odpadów komunalnych;
- **ograniczenie swobody działalności gospodarczej** dla podmiotów prowadzących działalność związaną z odbiorem odpadów komunalnych poprzez wskazywanie przez organ samorządu gminnego RIPOK, do którego trafiać mają zebrane odpady;
- **ograniczenie swobody działalności gospodarczej** dla podmiotów prowadzących działalność związaną z zagospodarowaniem odpadów komunalnych poprzez zakaz lokalizacji, budowy i eksploatacji instalacji nie ujętych w WPGO.

8.3. Podsumowanie

Po przeprowadzeniu identyfikacji zmian w wybranych regulacjach dotyczących rynku gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym ich potencjalnego wpływu na funkcjonowanie podmiotów prowadzących działalność związaną z gospodarowaniem odpadami komunalnymi, stwierdzić należy, że ich konsekwencjami mogą być:

- zaburzenie ustawowej hierarchii postępowania z odpadami poprzez, również ustawową, preferencję spalarni (sprzeczność legislacyjna);
- zmiana warunków rynkowych poprzez ponowną delimitację obszaru działania istniejących RIPOK oraz poprzez wprowadzenie zasady in house na m.in. zagospodarowanie odpadów komunalnych i zakaz lokalizacji, budowy i eksploatacji instalacji nie ujętych w WPGO;
- ograniczenie swobody działalności gospodarczej poprzez zakaz lokalizacji, budowy i eksploatacji instalacji mogących spełniać wymogi przewidziane dla RIPOK i ponadregionalnych RIPOK oraz wskazywanie przez organ samorządu gminnego RIPOK, do którego trafiać mają zebrane odpady;
- ustawowe ograniczenie (konieczność likwidacji) działalności wybranych podmiotów gospodarczych, pełniących w systemie rolę IZ, poprzez wprowadzenie wymogu zastępowania RIPOK, na wypadek awarii, przez inny RIPOK, a nie jak dotychczas – przez IZ oraz poprzez wskazywanie przez organ samorządu gminnego RIPOK, do którego trafiać mają zebrane odpady;
- wprowadzenie nowych instrumentów publicznego wsparcia jedynie dla wybranych uczestników rynku za pośrednictwem planów inwestycyjnych, będących załącznikami do WPGO. Nowelizacja UO stanowi, że na dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej oraz Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej liczyć mogą jedynie podmioty, które w WPGO zostaną uznane za ponadregionalne RIPOK;

- zaburzenie konkurencji rynkowej poprzez ustawowe wzmocnienie wybranych podmiotów, posiadających gwarantowane wsparcie inwestycyjne (za pośrednictwem planów inwestycyjnych) i rynek dla swojego produktu (za pośrednictwem WPGO kwalifikującym wybrane RIPOK jako ponadregionalne);
- petryfikacja sposobów zagospodarowania odpadów komunalnych poprzez ograniczenie technologiczne ponadregionalnych RIPOK jedynie do spalania odpadów i ustawowe zredukowanie technologii przetwarzania odpadów jedynie do technologii tradycyjnych (MBP, kompostowanie, składowanie, spalanie);
- administracyjna blokada rozwoju innych niż tradycyjne, innowacyjnych technologii przetwarzania odpadów komunalnych, bardziej efektywnych ekonomicznie i technicznie.

58 Taki tryb postępowania przewiduje zapis „Artykułu 38a”, który ma zostać wprowadzony do UO w procesie jej nowelizacji. Za: Wniosek Komisji Środowiska do Marszałka Senatu (Senat RP, druk nr 615) z dnia 24.04.2014 r. o podjęcie postępowania w sprawie inicjatywy ustawodawczej dotyczącej projektu ustawy o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw.

59 Więcej na ten temat w: T. Styś, „Wpływ nowelizacji Ustawy odpadach na system gospodarowania odpadami komunalnymi”, Analiza Instytutu Sobieskiego nr 71, sierpień 2014 r.

60 Patrz: p. 8 nowelizacji UCPG.

61 Obejmuje ona zamówienia udzielane przez właściwe władze publiczne kontrolowanym przez siebie podmiotom.

9. Wnioski i rekomendacje

Po przeprowadzeniu identyfikacji wybranych aspektów związanych z funkcjonowaniem rynku gospodarowania odpadami komunalnymi w Polsce oraz wyzwań stojących przed wybranymi instytucjami publicznymi, odpowiedzialnymi za projektowanie i implementację regulacji wpływających na funkcjonowanie analizowanego sektora rynku i działających na nim podmiotów, stwierdzić należy, co następuje.

9.1. Wnioski

- W analizowanym okresie ceny wywozu nieczystości (śmieci) wzrosły o ponad 100%, w samym zaś roku wprowadzenia zmian systemu gospodarowania odpadami komunalnymi – o prawie 30%. Pomimo wprowadzenia do nowelizacji UCPG mechanizmu określającego maksymalną wysokość stawek opłaty za odbiór (zagospodarowanie) odpadów, przewiduje się jej dalszy wzrost o ok. 30%⁶². Stwierdzić należy, że koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi rosną, przede wszystkim ze względu na ceny przetwarzania odpadów, w tym konieczność zwrotu nakładów poniesionych przez przedsiębiorców na inwestycje, związane z dostosowaniem instalacji przetwarzania odpadów do standardów określonych w regulacjach prawnych. Na wzrost kosztów ogólnych wpływa także koszt administracyjnej obsługi systemu.
- Ilość wytworzonych w latach 2007 – 2012 odpadów komunalnych utrzymywała się na praktycznie tym samym poziomie – ok. 12 mln ton rocznie, zaś w 2013 r. spadła o prawie 16% (rdr) do ok. 10 mln ton. Oznacza to m.in., że:
 - strategię oparte o założenie, że „uszczelnienie” systemu gospodarowania odpadami komunalnymi spowoduje wzrost ilości odpadów w systemie, należy uznać za wymagające modyfikacji;

- ustawowa preferencja dla jednego typu przetwarzania odpadów (spalania) zaburzać może panującą na rynku gospodarowania odpadami komunalnymi względną równowagę i powodować prawdopodobny spadek przychodów z działalności innych niż spalarnie podmiotów funkcjonujących na rynku.

W tym kontekście należy pamiętać, że wiele z podmiotów obecnych na rynku jest obecnie w trakcie procesu inwestycyjnego, którego celem jest dostosowanie prowadzonych przez nie instalacji do wymogów stawianych przez organy władzy państwowej. W ich przypadku, potencjalne obniżenie poziomu przychodów oznacza problemy z realizacją założonych biznesplanów.

- W latach 2014 – 2020 na projekty związane z priorytetem, dotyczącym szeroko rozumianego gospodarowania odpadami, przeznaczono ok. 4,7 mld zł w ramach dofinansowania z funduszy UE (POLiŚ i RPO). Należy przypomnieć, że wymieniona suma ma stanowić wsparcie dla przedsięwzięć realizujących m.in. następujące cele:
 - zmniejszenie (ograniczenie) ilości odpadów kierowanych na składowiska;
 - poprawę efektywności systemu gospodarowania odpadami komunalnymi;
 - zwiększenie poziomu odzysku, recyklingu i ponownego użycia odpadów komunalnych;
 - zachowanie i poprawę jakości środowiska naturalnego poprzez zrównoważone gospodarowanie zasobami;
 - zwiększenie dostępności ludności do infrastruktury środowiskowej.

W kontekście potencjalnych kosztów inwestycji związanych z przetwarzaniem odpadów komunalnych (np. koszt wybudowania spalarni to ok. 700 mln zł), za konieczną uznaje się zmianę optyki postrzegania funduszy UE i samego mechanizmu dofinansowania w ramach funduszy UE, z celu samego w sobie („wydać w terminie”) na środek prowadzący do założonego celu („wydać w terminie, lecz celowo i efektywnie”).

- Zgodnie z regulacjami, nad którymi pracują obecnie właściwe organy UE, państwa członkowskie będą zobowiązane do podjęcia starań, aby do dnia 1 stycznia 2030 r. na składowiskach odpadów innych niż niebezpieczne przyjmować wyłącznie odpady będące wynikiem odzysku, w tym recyklingu, uniemożliwiającego dalszy odzysk, w związku z czym zachodzi konieczność ich unieszkodliwienia. Oznacza to, że łączna ilość odpadów kierowanych na takie składowiska nie będzie przekraczać 5% całkowitej ilości odpadów komunalnych wytworzonych w poprzednim roku. W przypadku

- Polski oznacza to ograniczenie ilości składowanych odpadów z obecnych ok. 7 mln ton do 0,6 mln ton.
- Planowane regulacje UE w zakresie gospodarowania odpadami oznaczają konieczność przeprowadzenia dodatkowych inwestycji w infrastrukturę i technologie przetwarzania odpadów w latach 2020 – 2030, których nie obejmie programowanie finansowe UE na lata 2014 – 2020 (RPO i POIŚ 2014 – 2020).
 - Z punktu widzenia podmiotów zajmujących się gospodarowaniem odpadami komunalnymi, projektowane w nowelizacji UCPG i nowelizacji UO regulacje oznaczać mogą:
 - petryfikację sposobów zagospodarowania odpadów komunalnych poprzez ograniczenie technologiczne ponadregionalnych RIPOK jedynie do spalania odpadów i ustawowe zredukowanie różnorodności technologii przetwarzania odpadów jedynie do technologii tradycyjnych (MBP, kompostowanie, składowanie, spalanie), a co się z tym wiąże – uniemożliwienie wdrażania innowacyjnych technologii przetwarzania odpadów komunalnych, przez co zagrożona może być realizacja celów zarówno „w perspektywie 2020”, jak i „w perspektywie 2030”;
 - zmianę warunków rynkowych m.in. poprzez wskazywanie przez organ samorządu gminnego RIPOK, do którego trafiać mają zebrane odpady oraz poprzez ponowną delimitację obszaru działania istniejących RIPOK;
 - konieczność likwidacji ponad 400 lokalizacji IZ po wprowadzeniu procedury polegającej na udzieleniu przez właściwy organ administracji publicznej odmowy wydania pozwolenia na budowę, pozwolenia zintegrowanego lub zezwolenia na przetwarzanie odpadów funkcjonującym instalacjom mogącym spełniać wymogi przewidziane dla RIPOK i ponadregionalnych RIPOK, które nie zostaną uwzględnione w WPGO;
 - zaburzenie konkurencji rynkowej poprzez ustawowe wzmocnienie wybranych podmiotów posiadających gwarantowane wsparcie inwestycyjne (za pośrednictwem planów inwestycyjnych) i rynek dla swojego produktu (za pośrednictwem WPGO kwalifikującym wybrane RIPOK jako ponadregionalne) oraz wprowadzenie zasady in house, m.in. na zagospodarowanie odpadów komunalnych;
 - zaburzenie ustawowej hierarchii postępowania z odpadami poprzez preferencje dla spalarni, w tym na poziomie ustawowym.
 - W obecnym systemie gospodarowania odpadami komunalnymi nie funkcjonuje mechanizm wykorzystywania potencjału odpadów w procesie rozwoju gospodarczego opartego na innowacjach.

9.2. Rekomendacje

- Należy przypomnieć, że najważniejsze regulacje dotyczące funkcjonowania nowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi weszły w życie z dniem 1.07.2013 r. Ze względu na zbyt krótką perspektywę czasową i brak podstawowych wskaźników nie istnieje możliwość przeprowadzenia rzetelnej oceny skutków tych regulacji. Oznacza to, że obecnie prowadzony proces nowelizacji UO i nowelizacji UCPG odbywa się w sytuacji wysokiego ryzyka, bowiem do systemu gospodarowania odpadami wprowadzane są zmiany systemowe (instytucjonalne) w sytuacji, w której nie jest jeszcze wiadomo, czy wcześniej wprowadzone rozwiązania realizują cele, które były przed nimi stawiane. W związku z tym rekomenduje się:
 - przeprowadzenie pogłębionej oceny skutków regulacji dotyczącej celów i rezultatów związanych z implementacją UCPG i UO;
 - przeprowadzenie pogłębionej oceny potencjalnych skutków regulacji, jakie mają być wprowadzone w procesie nowelizacji UCPG i UO;
 - wprowadzenie do nowelizowanych obecnie UCPG i UO jedynie takich zmian, które nie mają charakteru systemowego (instytucjonalnego) i są zmianami „dostosowawczymi” (technicznymi).
- Nie znajduje się uzasadnienia dla ustawowego ograniczania technologii przetwarzania odpadów komunalnych jedynie do MBP, kompostowania, składowania i spalania. W związku z tym, rekomenduje się wprowadzenie do nowelizacji UO, inne technologie przetwarzania, przede wszystkim z uwzględnieniem wytycznych dla BAT oraz Dyrektywy Rady 96/61/WE w sprawie zintegrowanego zapobiegania i ograniczania zanieczyszczeń;
- Po dokonaniu oceny skutków regulacji już funkcjonujących i tych planowanych, rekomenduje się rozpoczęcie prac nad:
 - nową Ustawą o zasadach gospodarowania odpadami, zawierającą m.in. (1) określenie obowiązków wszystkich uczestników rynku (odpady komunalne i opakowaniowe), (2) delimitację zadań własnych uczestników rynku, (3) określenie mechanizmów realizacji celów i mechanizmów finansowania systemu;
 - nową Ustawą o rynku odzysku i recyklingu, zawierającą m.in. określenie mechanizmów realizacji celów stawianych Polsce przez UE w „perspektywie

2030”.

- Po dokonaniu przeglądu wybranych regulacji prawnych UE, dotyczących gospodarowania odpadami, rekomenduje się rozważenie przeprogramowania POIiŚ 2014 – 2020 pod kątem celów wymaganych na lata 2020 – 2030. Z dużym bowiem, prawdopodobieństwem można stwierdzić, iż wspomniana perspektywa finansowa jest dla Polski ostatnią tak korzystną pod względem inwestycji w infrastrukturę;
- Nie znajduje uzasadnienia ustawowe preferowanie wybranych podmiotów zajmujących się przetwarzaniem odpadów (spalarni) kosztem innych uczestników rynku gospodarowania odpadami komunalnymi. Skutkiem tak projektowanych regulacji prawnych może być monopolizacja rynku, a w konsekwencji – zagrożenie osiągnięcia przez Polskę poziomów odzysku i recyklingu wymaganych przez UE oraz ograniczenia składowania odpadów (o czym mowa wyżej).

62 Za: <http://www.portalsamorządowy.pl/gospodarka-komunalna/czekaja-nas-radykalne-podwyzki-oplat-za-wywoz-smieci,64172.html>.

ZAŁĄCZNIK 1.

TABELA 5. Sektor gospodarki odpadami wg RPO 2014-2020

LP.	WOJEWÓDZTWO	PRIORYTET INWESTYCYJNY	CEL SZCZEGÓLNY	KIERUNKI WSPARCIA (GŁÓWNE TYPY PRZEDSIĘWZIĘĆ)
1.	DOLNOŚLĄSKIE	GOSPODARKA ODPADAMI	ZMNIJSZENIE ILOŚCI ODPADÓW KIEROWANYCH NA SKŁADOWISKA	<p>PRZEDSIĘWZIĘCIA DOTYCZĄCE ROZWOJU NIEZBĘDNEJ INFRASTRUKTURY SŁUŻĄCEJ ZAGOSPODAROWANIU ODPADÓW KOMUNALNYCH (Z WYŁĄCZENIEM BUDOWY I ROZBUDOWY SKŁADOWISK) W REGIONACH GOSPODARKI ODPADAMI, W KTÓRYCH NIE PRZEWDZIANO KOMPONENTU DOT. ICH TERMICZNEGO PRZEKSZTAŁCANIA</p> <p>PRZEDSIĘWZIĘCIA Z ZAKRESU ROZWOJU INSTALACJI DO PRZETWARZANIA ODPADÓW ORAZ INNYCH ELEMENTÓW SYSTEMU GOSPODAROWANIA ODPADAMI, NIEZBĘDNYCH DO JEGO PRAWIDŁOWEGO FUNKCJONOWANIA. W ZAKRESIE DZIAŁAŃ DOTYCZĄCYCH BEZPIECZNEGO SKŁADOWANIA ODPADÓW DOFINANSOWANIE BĘDĄ MOGLY UZYSKAĆ PROJEKTY DOT. LIKWIDACJI TZW. „DZIKICH SKŁADOWISK”</p> <p>PROJEKTY DOT. UNIESZKODLIWIANIA ODPADÓW NIEBEZPIECZNYCH, PRZEDE WSZYSTKIM KOMPLEKSOWE PROGRAMY USUWANIA I UNIESZKODLIWIANIA AZBESTU</p>
2.	KUJAWSKO-POMORSKIE	INWESTOWANIE W SEKTOR GOSPODARKI ODPADAMI CELEM WYPEŁNIENIA ZOBOWIĄZAŃ OKREŚLONYCH W DOROBKU PRAWNYM UNII W ZAKRESIE ŚRODOWISKA ORAZ ZASPOKOJENIA WYKRACZAJĄCYCH POZA TE ZOBOWIĄZANIA POTRZEB INWESTYCYJNYCH, OKREŚLONYCH PRZEZ PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE	ZMNIJSZENIE NEGATYWNEGO ODDZIAŁYWANIA GOSPODARKI ODPADAMI NA ŚRODOWISKO	<p>KOMPLEKSOWE INWESTYCJE W REGIONACH GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI, W KTÓRYCH NIE PRZEWDZIANO TERMICZNEGO PRZEKSZTAŁCANIA ODPADÓW, OBEJMUJĄCE SELEKTYWNA ZBIÓRKĘ ODPADÓW KOMUNALNYCH</p> <p>INSTALACJE DO ODZYSKU I RECYKLINGU ODPADÓW</p> <p>INSTALACJE DO ODZYSKU ENERGII LUB MECHANICZNO-BIOLOGICZNE INSTALACJE DO UTYLIZACJI DLA POZOSTAŁYCH ODPADÓW</p> <p>DZIAŁANIA INFORMACYJNE I EDUKACYJNE SKIEROWANE DO MIESZKAŃCÓW WOJEWÓDZTWA, STANOWIĄCE ELEMENT PROJEKTÓW INWESTYCYJNYCH</p>

3.	LUBELSKIE	ZASPOKOJENIE ZNACZĄCYCH POTRZEB W ZAKRESIE INWESTYCJI W SEKTORZE GOSPODARKI ODPADAMI, TAK ABY WYPEŁNIĆ ZOBOWIĄZANIA WYNIKAJĄCE Z PRAWA UNIJNEGO	ZMNIEJSZENIE ILOŚCI ODPADÓW KIEROWANYCH NA SKŁADOWISKA	<p>DZIAŁANIA W ZAKRESIE ZAPOBIEGANIA ORAZ OGRANICZANIA WYTWARZANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH</p> <p>WDRAŻANIE TECHNOLOGII ODZYSKU, W TYM RECYKLINGU</p> <p>WDRAŻANIE TECHNOLOGII OSTATECZNEGO UNIESZKODLIWIANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH, A TAKŻE LIKWIDACJA ZAGROZEŃ WYNIKAJĄCYCH ZE SKŁADOWANIA ODPADÓW ORAZ REKULTYWACJI WYSYPISK W RAMACH PRZEDSIĘWZIĘĆ ZGODNYCH Z WOJEWÓDZKIM PLANEM GOSPODARKI ODPADAMI DLA WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO GOSPODAROWANIA ODPADAMI NIEBEZPIECZNYMI</p>
4.	LUBUSKIE	INWESTOWANIE W SEKTOR GOSPODARKI ODPADAMI CELEM WYPEŁNIENIA ZOBOWIĄZAŃ OKREŚLONYCH W DOROBKU PRAWNYM UNII W ZAKRESIE ŚRODOWISKA ORAZ ZASPOKOJENIA WYKRACZAJĄCYCH POZA TE ZOBOWIĄZANIA POTRZEB INWESTYCYJNYCH OKREŚLONYCH PRZEZ PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE	POPRAWA STANU ŚRODOWISKA W REGIONIE	<p>KOMPLEKSOWE PRZEDSIĘWZIĘCIA DOTYCZĄCE ROZWOJU SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI, W KTÓRYCH NIE PRZEWIDZIANO KOMPONENTU DOTYCZĄCEGO TERMICZNEGO PRZEKSZTAŁCANIA ODPADÓW</p> <p>WSPARCIE INWESTYCJI W ZAKRESIE GOSPODAROWANIA ODPADAMI KOMUNALNYMI W OPARCIU O WOJEWÓDZKI PLAN GOSPODARKI ODPADAMI</p> <p>KOMPLEKSOWE INWESTYCJE W ZAKRESIE GOSPODAROWANIA ODPADAMI INNYMI NIŻ KOMUNALNE (W TYM ZADANIA ZWIĄZANE Z RECYKLINGIEM)</p> <p>POPRAWA GOSPODARKI ODPADAMI NIEBEZPIECZNYMI</p>
5.	ŁÓDZKIE	INWESTOWANIE W SEKTOR GOSPODARKI ODPADAMI CELEM WYPEŁNIENIA ZOBOWIĄZAŃ OKREŚLONYCH W DOROBKU PRAWNYM UNII W ZAKRESIE ŚRODOWISKA ORAZ ZASPOKOJENIA WYKRACZAJĄCYCH POZA TE ZOBOWIĄZANIA POTRZEB INWESTYCYJNYCH OKREŚLONYCH PRZEZ PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE	OGRANICZENIE SKŁADOWANIA ODPADÓW ORAZ WZROST STOPNIA ODZYSKIWANIA ODPADÓW, W TYM RECYKLING ODPADÓW	<p>KOMPLEKSOWE INWESTYCJE W ZAKRESIE ROZWOJU SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI (POZA TERMICZNYM PRZEKSZTAŁCANIEM ODPADÓW WSPieranym z POZIOMU KRAJOWEGO)</p> <p>INWESTYCJE DLA KTÓRYCH PODSTAWĄ BĘDĄ: WOJEWÓDZKI PLAN GOSPODARKI ODPADAMI (WPGO) I WSKAZANE W NIM INWESTYCJE DO REALIZACJI ORAZ PLAN INWESTYCYJNY W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI, ZATWIERDZONY PRZEZ MINISTRA WŁAŚCIWEGO DS. ŚRODOWISKA, A STANOWIĄCY UZUPEŁNIENIE WPGO</p> <p>PROJEKTY SKIEROWANE NA POPRAWĘ GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI M.IN. PRZEZ ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW, PROMOWANIE PONOWNEGO UŻYCIA, WDRAŻANIE TECHNOLOGII ODZYSKU, W TYM RECYKLINGU I OSTATECZNEGO UNIESZKODLIWIANIA ODPADÓW W PROCESACH INNYCH NIŻ SKŁADOWANIE, W TYM ZWIĄZANE Z BUDOWĄ,</p>

				<p>MODERNIZACJĄ LUB PRZEBUDOWĄ ZAKŁADÓW ZAGOSPODAROWANIA ODPADÓW - W OPARCIU O WPGO</p> <p>KOMPLEKSOWE PROJEKTY SKIEROWANE NA POPRAWĘ GOSPODARKI ODPADAMI INNYMI NIŻ KOMUNALNE PRZEZ ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW, PROMOWANIE PONOWNEGO UŻYCIA, WDRAŻANIE TECHNOLOGII ODZYSKU, W TYM RECYKLINGU LUB OSTATECZNEGO UNIESZKODLIWIANIA ODPADÓW</p>
6.	MAŁOPOLSKIE	INWESTOWANIE W SEKTOR GOSPODARKI ODPADAMI CELEM WYPEŁNIENIA ZOBOWIĄZAŃ OKREŚLONYCH W DOROBKU PRAWNYM UNII W ZAKRESIE ŚRODOWISKA ORAZ ZASPOKOJENIA WYKRACZAJĄCYCH POZA TE ZOBOWIĄZANIA POTRZEB INWESTYCYJNYCH OKREŚLONYCH PRZEZ PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE	ZWIĘKSZONY POZIOM ODZYSKU, RECYKLINGU I PONOWNEGO UŻYCIA ORAZ OGRANICZONA LICZBA ODPADÓW DEPONOWANYCH NA SKŁADOWISKACH	<p>DZIAŁANIA UZUPEŁNIAJĄCE SYSTEM SELEKTYWNEGO ZBIERANIA ODPADÓW ZAPEWNIĄCY TYM SAMYM POZYSKANIE ODPADÓW NADAJĄCYCH SIĘ DO RECYKLINGU. W TYM ZAKRESIE INTERWENCJA BĘDZIE WSPIERAŁA POWSTAWANIE GMINNYCH PUNKTÓW SELEKTYWNEGO ZBIERANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH, JAKO JEDNEGO Z ELEMENTÓW SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI</p> <p>BUDOWA PUNKTÓW SELEKTYWNEGO ZBIERANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH JAKO UZUPEŁNIENIE ZBIÓRKI SELEKTYWNEJ „U ŹRÓDŁA” W KTÓRYCH ZBIERANE BĘDĄ ODPADY WIELKOGABARYTOWE, ODPADY NIEBEZPIECZNE POCHODZĄCE ZE STRUMIENIA ODPADÓW KOMUNALNYCH, ODPADY BUDOWLANE, ZUŻYTY SPRZĘT ELEKTRYCZNY I ELEKTRONICZNY ITP.</p> <p>BUDOWA INSTALACJI DO ODZYSKU I RECYKLINGU ODPADÓW KOMUNALNYCH</p> <p>BUDOWA INSTALACJI DO PRZETWARZANIA INNEGO NIŻ SKŁADOWANIE OSADÓW ŚCIEKOWYCH</p> <p>PROJEKTY DOTYCZĄCE UNIESZKODLIWIANIA ODPADÓW NIEBEZPIECZNYCH, ALE WYŁĄCZNIE W ZAKRESIE USUWANIA I UNIESZKODLIWIANIA AZBESTU. INTERWENCJA BĘDZIE SKIEROWANA NA DZIAŁANIA, KTÓRE SĄ KONTYNUACJĄ REALIZOWANEGO PROGRAMU OCZYSZCZANIA KRAJU Z AZBESTU NA LATA 2009-2023</p>
7.	MAZOWIECKIE	INWESTOWANIE W SEKTOR GOSPODARKI ODPADAMI CELEM WYPEŁNIENIA ZOBOWIĄZAŃ OKREŚLONYCH W DOROBKU PRAWNYM UNII W ZAKRESIE ŚRODOWISKA ORAZ ZASPOKOJENIA WYKRACZAJĄCYCH POZA TE ZOBOWIĄZANIA POTRZEB INWESTYCYJNYCH OKREŚLONYCH PRZEZ PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE	ZMNIJSZENIE ILOŚCI SKŁADOWANYCH ODPADÓW NA MAZOWSZU	<p>DZIAŁANIA W KIERUNKU ROZWOJU SYSTEMU SELEKTYWNEGO ZBIERANIA ODPADÓW ORAZ WSPARCIA ROZWOJU TECHNICZNEGO I TECHNOLOGICZNEGO INSTALACJI PRZETWARZANIA ODPADÓW, W TYM, M.IN. ZWIĘKSZANIE EFEKTYWNOŚCI ODZYSKU SUROWCOWEGO ORAZ MOCY PRZEROBOWYCH INSTALACJI ZAGOSPODAROWANIA ODPADÓW</p> <p>ROZBUDOWA I MODERNIZACJA REGIONALNYCH INSTALACJI PRZETWARZANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH (RIPOK) ORAZ INSTALACJI ZASTĘPCZYCH W CELU SPEŁNIENIA PRZEZ NIE STANDARDÓW RIPOK</p>

				<p>BUDOWA, ROZBUDOWA, MODERNIZACJA ZAKŁADÓW MECHANICZNO-BIOLOGICZNEGO PRZETWARZANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH ORAZ ROZBUDOWIE I MODERNIZACJI KOMPOSTOWNI ODPADÓW ZIELONYCH SELEKTYWNE ZEBRANYCH</p> <p>ROZWÓJ INFRASTRUKTURY SELEKTYWNEGO SYSTEMU ZBIERANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH, ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM BUDOWY I MODERNIZACJI PUNKTÓW SELEKTYWNEGO ZBIERANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH (PSZOK-I)</p>
8.	OPOLSKIE	<p>INWESTOWANIE W SEKTOR GOSPODARKI ODPADAMI CELEM WYPEŁNIENIA ZOBOWIĄZAŃ OKREŚLONYCH W DOROBKU PRAWNYM UNII W ZAKRESIE ŚRODOWISKI ORAZ ZASPOKOJENIA WYKRACZAJĄCYCH POZA TE ZOBOWIĄZANIA POTRZEB INWESTYCYJNYCH OKREŚLONYCH PRZEZ PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE</p>	<p>ZWIĘKSZENIE UDZIAŁU ODPADÓW ZBIERANYCH SELEKTYWNE W OGÓLNEJ MASIE ODPADÓW</p>	<p>DZIAŁANIA NA RZECZ USPRAWNIEŃ SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI POPRZECZ ROZBUDOWĘ REGIONALNEJ SIĘCI ZAKŁADÓW ODBIORU I PRZETWARZANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH</p> <p>BUDOWA LUB ZAKUP INSTALACJI SŁUŻĄCYCH DO PRZETWARZANIA I WYKORZYSTYWANIA ODPADÓW ORAZ LIKWIDACJI I NEUTRALIZACJI ZŁOŻONYCH ODPADÓW ZAGRAŻAJĄCYCH ŚRODOWISKU</p> <p>ZWIĘKSZENIE ZASIĘGU ODDZIAŁYWANIA ISTNIEJĄCYCH SYSTEMÓW SEGREGACJI ODPADÓW POPRZECZ ZAKUP NOWYCH URZĄDZEŃ I WYPOSAŻENIA</p> <p>BUDOWA OBIEKTÓW LUB ZAKUP URZĄDZEŃ WCHODZĄCYCH W SKŁAD SYSTEMÓW ZBIÓRKI ODPADÓW ZE STRUMIENIA ODPADÓW KOMUNALNYCH</p>
9.	PODKARPACKIE	<p>INWESTOWANIE W SEKTOR GOSPODARKI ODPADAMI CELEM WYPEŁNIENIA ZOBOWIĄZAŃ OKREŚLONYCH W DOROBKU PRAWNYM UNII W ZAKRESIE ŚRODOWISKI ORAZ ZASPOKOJENIA WYKRACZAJĄCYCH POZA TE ZOBOWIĄZANIA POTRZEB INWESTYCYJNYCH OKREŚLONYCH PRZEZ PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE</p>	<p>ROZWÓJ SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI ORAZ POPRAWA GOSPODARKI ODPADAMI INNYMI NIŻ KOMUNALNE W WOJEWÓDZTWIE</p>	<p>DZIAŁANIA WSPIERAJĄCE ROZWIĄZANIA POZWALAJĄCE NA STWORZENIE SYSTEMU SELEKTYWNEGO ZBIERANIA ORAZ BUDOWĘ INSTALACJI POZWALAJĄCYCH NA ZWIĘKSZENIE ILOŚCI SUROWCÓW WTÓRNYCH Poddanych RECYKLINGOWI</p> <p>KOMPLEKSOWE DZIAŁANIA SKIEROWANE NA POPRAWĘ GOSPODAROWANIA ODPADAMI KOMUNALNYMI ZGODNIE Z PLANAMI INWESTYCYJNYMI W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI ZATWIERDZANYMI PRZEZ MINISTRA ŚRODOWISKA</p> <p>KOMPLEKSOWE DZIAŁANIA SKIEROWANE NA POPRAWĘ GOSPODAROWANIA ODPADAMI INNYMI NIŻ KOMUNALNE</p> <p>WSPARCIE INFRASTRUKTURY ZBIERANIA I PRZETWARZANIA ODPADÓW PRZEMYSŁOWYCH</p> <p>ZAMYKANIE I REKULTYWACJA SKŁADOWISK ODPADÓW</p>

10.	PODLASKIE	INWESTOWANIE W SEKTOR GOSPODARKI ODPADAMI CELEM WYPEŁNIENIA ZOBOWIĄZAŃ OKREŚLONYCH W DOROBKU PRAWNYM UNII W ZAKRESIE ŚRODOWISKI Oraz ZASPOKOJENIA WYKRACZAJĄCYCH POZA TE ZOBOWIĄZANIA POTRZEB INWESTYCYJNYCH OKREŚLONYCH PRZEZ PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE	POPRAWA EFEKTYWNOŚCI SYSTEMU GOSPODAROWANIA ODPADAMI	<p>WSPARCIE DLA KOMPLEKSOWYCH I ZINTEGROWANYCH INWESTYCJI W ZAKRESIE ROZWOJU GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI Z POMINIĘCIEM KOMPONENTU DOTYCZĄCEGO TERMICZNEGO PRZEKSZTAŁCENIA ODPADÓW. W ODNIESIENIU DO ODPADÓW KOMUNALNYCH FINANSOWANE BĘDĄ PROJEKTY, KTÓRYCH REALIZACJA BĘDZIE ZGODNA Z WOJEWÓDZKIM PLANEM GOSPODARKI ODPADAMI ORAZ PLANEM INWESTYCYJNYM WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO UZGODNIONYM Z MI-NISTREM ŚRODOWISKA.</p> <p>PROJEKTY KOMPLEKSOWO POPRAWIAJĄCE GOSPODARKĘ ODPADAMI POPRZECZ ZAPOBIEGANIE POWSTANIU ODPADÓW, PROMOWANIE PONOWNEGO ICH UŻYCIA, WDROŻENIE TECHNOLOGII ODZYSKU W TYM RECYKLINGU I UNIESZKODLIWIANIA</p> <p>ZAGOSPODAROWANIE ENERGETYCZNE WSZYSTKICH ORGANICZNYCH ODPADÓW, W TYM Z PRZEMYSŁU SPOŻYWCZEGO</p> <p>DZIAŁANIA DOTYCZĄCE USUWANIA I UNIESZKODLIWIANIA AZBESTU I INNYCH MATERIAŁÓW NIEBEZPIECZNYCH</p> <p>DZIAŁANIA INFORMACYJNO - EDUKACYJNE</p>
11.	POMORSKIE	INWESTOWANIE W SEKTOR GOSPODARKI ODPADAMI CELEM WYPEŁNIENIA ZOBOWIĄZAŃ OKREŚLONYCH W DOROBKU PRAWNYM UNII W ZAKRESIE ŚRODOWISKI Oraz ZASPOKOJENIA WYKRACZAJĄCYCH POZA TE ZOBOWIĄZANIA POTRZEB INWESTYCYJNYCH OKREŚLONYCH PRZEZ PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE	POPRAWA EFEKTYWNOŚCI SYSTEMÓW ZAGOSPODAROWANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH	<p>PROJEKTY MAJĄCE NA CELU OSIĄGNIĘCIE WYMAGANYCH POZIOMÓW RECYKLINGU I ODZYSKU ODPADÓW KOMUNALNYCH, Z WYŁĄCZENIEM TERMICZNEGO PRZEKSZTAŁCENIA ODPADÓW</p> <p>PRZEDSIĘWZIĘCIA ZWIĄZANE Z ROZWOJEM INFRASTRUKTURY SELEKTYWNEGO ZBIERANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH, W SZCZEGÓLNOŚCI PUNKTÓW SELEKTYWNEGO ZBIERANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH, PUNKTÓW ZBIERANIA ZUŻYTEGO SPRZĘTU ELEKTRYCZNEGO I ELEKTRONICZNEGO POCHODZĄCEGO Z GOSPODARSTW DOMOWYCH ORAZ PUNKTÓW SELEKTYWNEGO ZBIERANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH PRZYJMĄCYCH TAKŻE ZUŻYTY SPRZĘT ELEKTRYCZNY I ELEKTRONICZNY POCHODZĄCY Z GOSPODARSTW DOMOWYCH.</p> <p>PROJEKTY POLEGAJĄCE NA BUDOWIE INSTALACJI ODZYSKU, W TYM RECYKLINGU POSZCZEGÓLNYCH RODZAJÓW ODPADÓW KOMUNALNYCH</p> <p>PROJEKTY PROWADZĄCE DO WYPEŁNIENIA WYMAGAŃ OKREŚLONYCH W PRZEPISACH PRAWA DLA ISTNIEJĄCYCH INSTALACJI MECHANICZNO-BIOLOGICZNEGO PRZETWARZANIA ODPADÓW WSKAZANYCH W OBOWIĄZUJĄCYM PLANIE GOSPODARKI ODPADAMI DLA WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO JAKO REGIONALNE INSTALACJE DO PRZETWARZANIA</p>

				<p>ODPADÓW KOMUNALNYCH, W TYM PRZEDE WSZYSTKIM INSTALACJE DO PRZETWARZANIA SELEKTYWNIIE ZBIERANYCH BIOODPADÓW</p> <p>PRZEDSIĘWZIĘCIA ZWIĄZANE Z ZAGOSPODAROWANIEM ODPADÓW ULEGAJĄCYCH BIODEGRADACJI WRAZ Z RÓWNOLEGLYM ROZWOJEM SYSTEMÓW SELEKTYWNEGO ZBIERANIA TYCH ODPADÓW. W TYM ZAKRESIE REALIZOWANE BĘDĄ MOGLY BYĆ WYŁĄCZNIE PROJEKTY PROWADZĄCE DO OGRANICZENIA MASY SKŁADOWANYCH TEJ GRUPY ODPADÓW</p> <p>PROJEKTY POLEGAJĄCE NA BUDOWIE LUB ROZBUDOWIE INSTALACJI DO ODZYSKU KOMUNALNYCH OSADÓW ŚCIEKOWYCH, ZLOKALIZOWANYCH NA TERENIE RIPOK WSKAZANYCH W OBOWIĄZUJĄCYM PLANIE GOSPODARKI ODPADAMI DLA WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO</p> <p>W UZASADNIIONYCH PRZYPADKACH W CELU OPTIMALIZACJI PROCESU TRANSPORTU ODPADÓW KOMUNALNYCH WSPARCIE UZYSKAJĄ PROJEKTY BUDOWY STACJI PRZEŁADUNKOWYCH ODPADÓW</p> <p>DZIAŁANIA INFORMACYJNO-EDUKACYJNE W ZAKRESIE ZAPOBIEGANIA POWSTAWANIA ODPADÓW, WŁAŚCIWEGO POSTĘPOWANIA Z ODPADAMI ORAZ ODZYSKU I RECYKLINGU, W TYM SZCZEGÓLNIIE W ZAKRESIE EFEKTÓW PODEJMOWANEJ INTERWENCJI</p>
12.	ŚLĄSKIE	INWESTOWANIE W SEKTOR GOSPODAR- KI ODPADAMI CELEM WYPEŁNIENIA ZOBO- WIĄZAŃ OKREŚLO- NYCH W DOROBKU PRAWNYM UNII W ZA- KRESIE ŚRODOWI- SKA ORAZ ZASPOKO- JENIA WYKRACZAJĄ- CYCH POZA TE ZO- BOWIĄZANIA PO- TRZEB INWESTYCYJ- NYCH OKREŚLONYCH PRZEZ PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE	ZMNIJSZENIE ILOŚCI ODPADÓW ZAGRAŻA- JĄCYCH MIESZKAŃ- COM REGIONU ORAZ ŚRODOWISKU	<p>DZIAŁANIA, POLEGAJĄCE NA BUDOWIE, ROZWOJU, MODERNIZACJI ZAKŁADÓW ODZYSKU I UNIESZKODLIWIANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH</p> <p>DZIAŁANIA POLEGAJĄCE NA BUDOWIE INSTALACJI DO ZAGOSPODAROWANIA KOMUNALNYCH OSADÓW ŚCIEKOWYCH (W RAMACH REALIZOWANEJ INTERWENCJI ZAPEWNIONE ZOSTANIE ODPOWIEDNIE POSTĘPOWANIE Z OSADAMI ŚCIEKOWYMI)</p> <p>DZIAŁANIA POLEGAJĄCE NA KOMPLEKSO- WYM UNIESZKODLIWIANIU ODPADÓW ZA- WIERAJĄCYCH AZBEST</p>

13.	ŚWIĘTOKRZYSKIE	INWESTOWANIE W SEKTOR GOSPODARKI ODPADAMI CELEM WYPEŁNIENIA ZOBOWIĄZAŃ OKREŚLONYCH W DOROBKU PRAWNYM UNII W ZAKRESIE ŚRODOWISKI ORAZ ZASPOKOJENIA WYKRACZAJĄCYCH POZA TE ZOBOWIĄZANIA POTRZEB INWESTYCYJNYCH OKREŚLONYCH PRZEZ PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE	ZAPEWNIENIE EFEKTYWNEGO DZIAŁANIA SYSTEMU GOSPODAROWANIA ODPADAMI	<p>USPRAWNIENIE SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI W ZAKRESIE ZMNIEJSZENIA ILOŚCI ODPADÓW, PONOWNEGO WYKORZYSTANIA ORAZ ZWIĘKSZENIA POZIOMY ODZYSKU I RECYKLINGU ODPADÓW</p> <p>KOMPLEKSOWE DZIAŁANIA SKIEROWANE NA POPRAWĘ GOSPODAROWANIA ODPADAMI, ZGODNIE Z POSTANOWIENIAMI WOJEWÓDZKIEGO PLANU GOSPODARKI ODPADAMI</p> <p>BUDOWA INSTALACJI DO ZAGOSPODAROWANIA KOMUNALNYCH OSADÓW ŚCIEKOWYCH</p>
14.	WARMIŃSKO - MAZURSKIE	INWESTOWANIE W SEKTOR GOSPODARKI ODPADAMI CELEM WYPEŁNIENIA ZOBOWIĄZAŃ OKREŚLONYCH W DOROBKU PRAWNYM UNII W ZAKRESIE ŚRODOWISKI ORAZ ZASPOKOJENIA WYKRACZAJĄCYCH POZA TE ZOBOWIĄZANIA POTRZEB INWESTYCYJNYCH OKREŚLONYCH PRZEZ PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE	POPRAWA GOSPODARKI ODPADAMI W WOJEWÓDZTWIE	<p>KOMPLEKSOWE PROJEKTY SKIEROWANE NA POPRAWĘ GOSPODARKI ODPADAMI PRZEZ ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW, PROMOWANIE PONOWNEGO UŻYCIA, WDRAŻANIE TECHNOLOGII ODZYSKU, W TYM RECYKLINGU I OSTATECZNEGO UNIESZKODLIWIANIA ODPADÓW</p> <p>KOMPLEKSOWA POPRAWA GOSPODARKI ODPADAMI NIEBEZPIECZNYMI</p> <p>TWORZENIE PRZEZ GMINY PUNKTÓW SELEKTYWNEJ ZBIÓRKI ODPADÓW KOMUNALNYCH (SZKŁO, METALE, PAPIER, TWORZYWA SZTUCZNE) ORAZ PUNKTY DOBROWOLNEGO GROMADZENIA ODPADÓW</p> <p>UZUPEŁNIENIE ISTNIEJĄCEGO SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI POPRZECZ STWORZENIE SYSTEMU ZBIERANIA ORAZ PRZETWARZANIA ODPADÓW NIEBEZPIECZNYCH I PROBLEMOWYCH</p> <p>DZIAŁANIA INFORMACYJNO-EDUKACYJNE PROMUJĄCE SEGREGACJĘ ODPADÓW JAKO ELEMENT UZUPEŁNIAJĄCY PROJEKT</p>
15.	WIELKOPOLSKIE	INWESTOWANIE W SEKTOR GOSPODARKI ODPADAMI CELEM WYPEŁNIENIA ZOBOWIĄZAŃ OKREŚLONYCH W DOROBKU PRAWNYM UNII W ZAKRESIE ŚRODOWISKI ORAZ ZASPOKOJENIA WYKRACZAJĄCYCH POZA TE ZOBOWIĄZANIA POTRZEB INWESTYCYJNYCH OKREŚLONYCH PRZEZ PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE	POPRAWA GOSPODARKI ODPADAMI	<p>DOKOŃCZENIE BUDOWY SYSTEMÓW GOSPODARKI ODPADAMI, WYNIKAJĄCYCH Z PLANU GOSPODARKI ODPADAMI DLA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO LUB Z PLANÓW INWESTYCYJNYCH W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI. WSPIERANY BĘDZIE PRZEDZIE WSZYSTKIM ROZWÓJ SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI MAJĄCY NA CELU ZASTĄPIENIE SKŁADOWANIA ODPADÓW INNYMI METODAMI ICH ZAGOSPODAROWANIA</p> <p>WSPARCIE DLA BUDOWY I ROZBUDOWY INSTALACJI ODZYSKU LUB UNIESZKODLIWIANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH I INNYCH RODZAJÓW ODPADÓW, SYSTEMÓW SELEKTYWNEJ ZBIÓRKI, SEGREGACJI I RECYKLINGU, A TAKŻE REKULTYWACJI SKŁADOWISK</p>

				<p>ZWIĘKSZENIE ŚWIADOMOŚCI EKOLOGICZNEJ SPOŁECZEŃSTWA W ZAKRESIE ZAPOBIEGANIA POWSTAWIANIA ODPADÓW, A TAKŻE KOMPLEKSOWYCH I RACJONALNYCH METOD GOSPODAROWANIA ODPADAMI, PRZEZ KAMPANIE INFORMACYJNE I EDUKACYJNE SKIEROWANE DO MIESZKAŃCÓW WOJEWÓDZTWA</p>
16.	ZACHODNIO - POMORSKIE	<p>INWESTOWANIE W SEKTOR GOSPODARKI ODPADAMI CELEM WYPEŁNIENIA ZOBOWIĄZAŃ OKREŚLONYCH W DOROBKU PRAWNYM UNII W ZAKRESIE ŚRODOWISKA ORAZ ZASPOKOJENIA WYKRACZAJĄCYCH POZA TE ZOBOWIĄZANIA POTRZEB INWESTYCYJNYCH OKREŚLONYCH PRZEZ PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE</p>	<p>ZAPOBIEGANIE POWSTAWIANIU ODPADÓW, PRZYGOTOWANIE DO PONOWNEGO ICH UŻYCIA ORAZ INTENSYFIKACJA ODZYSKU ODPADÓW, A TYM SAMYM OGRANICZENIE ICH ILOŚCI DEPONOWANYCH NA SKŁADOWISKACH</p>	<p>KOMPLEKSOWE INWESTYCJE W ZAKRESIE ROZWOJU SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI REALIZOWANE W REGIONACH GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI, W KTÓRYCH NIE PRZEWDZIĄNO KOMPONENTU DOTYCZĄCEGO TERMICZNEGO PRZEKSZTAŁCENIA ODPADÓW, ZAPEWNIĄJĄCE ZINTEGROWANE PODEJŚCIE ZGODNIE Z HIERARCHIĄ SPOSOBÓW POSTĘPOWANIA Z ODPADAMI NA POZIOMIE WYNIKAJĄCYM ZE ZOBOWIĄZAŃ AKCESYJNYCH</p> <p>POPRAWA GOSPODAROWANIA ODPADAMI NIEBEZPIECZNYMI (W TYM UNIESZKODLIWIENIE WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST) ORAZ INNYMI NIŻ KOMUNALNE</p> <p>BUDOWA (PRZEBUDOWA) ZAKŁADÓW ORAZ INSTALACJI I URZĄDZEŃ ODZYSKU, UNIESZKODLIWIENIA ODPADÓW INNYCH NIŻ KOMUNALNE ORAZ NIEBEZPIECZNE, JAK RÓWNIEŻ KOMPLEKSOWE OCZYSZCZANIE TERENU Z ODPADÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST WRAZ Z ZAPEWNIENIEM ICH BEZPIECZNEGO UNIESZKODLIWIENIA (BUDOWA KWATER NA SKŁADOWISKU ODPADÓW)</p> <p>WSPARCIE INWESTYCJI UWZGLĘDNIONYCH W PLANACH INWESTYCYJNYCH W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI ZATWIERDZONYMI PRZEZ MINISTRA ŚRODOWISKA</p> <p>USPRAWNIENIE SYSTEMU PRZYJMOWANIA I PRZETWARZANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH, GWARANTUJĄCYCH WZROST ILOŚCI ODPADÓW KOMUNALNYCH PODLEGAJĄCYCH PRZYGOTOWANIU DO PONOWNEGO UŻYCIA, RECYKLINGU I INNYCH METOD ODZYSKU ORAZ OGRANICZENIE MASY ODPADÓW KOMUNALNYCH ULEGAJĄCYCH BIODEGRADACJI, PRZEKAZYWANYCH DO SKŁADOWANIA W STOSUNKU DO MASY ODPADÓW WYTWORZONYCH</p>

ŹRÓDŁO: opracowanie własne na podstawie RPO 2014 - 2020

10. O autorach

Tomasz Stys – ekspert Instytutu Sobieskiego w obszarze samorząd terytorialny i rozwój regionalny. Współautor i autor analiz dotyczących rynku gospodarowania odpadami, m.in. „Nowy system gospodarowania odpadami komunalnymi w Polsce. Wybrane aspekty”, „Między monopolem a chaosem. ‘Rewolucja śmieciowa’ w działaniu” i „Wpływ nowelizacji Ustawy o odpadach na system gospodarowania odpadami komunalnymi”

@T_Stys

Robert Foks – analityk, wykładowca akademicki i trener. Ekspert w obszarze zintegrowanej komunikacji marketingowej. Współautor i autor analiz dotyczących społecznej odpowiedzialności biznesu i rozwoju regionalnego

@robfoks

Przed 2013 r. odbiór odpadów odbywał się na zasadach wolnorynkowych, w których właściciel nieruchomości zawierał w sposób dobrowolny umowę na świadczenie tej usługi przez samodzielnie wybrany podmiot, zajmujący się działalnością związaną z odbiorem odpadów komunalnych. Dokonana zmiana polegała na zwiększeniu zakresu zadań gmin w obszarze organizowania oraz nadzorowania gospodarowania odpadami komunalnymi. Celem raportu jest identyfikacja kluczowych aspektów związanych z funkcjonowaniem rynku gospodarowania odpadami komunalnymi w Polsce oraz wyzwań stojących przed właściwymi organami władz publicznych, odpowiedzialnymi za projektowanie i implementację regulacji wpływających na funkcjonowanie analizowanego sektora rynku i działających na nim podmiotów.

ISBN: 978-83-935407-3-0

Instytut Sobieskiego

ul. Nowy Świat 27

00-029 Warszawa

tel./fax: 22 826 67 47

sobieski@sobieski.org.pl

www.sobieski.org.pl